

ERDÉLYI GAZDA

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

(Irodája: Kolozsvár, Petőfi-utca 7. szám, földszint. Telefon: 158. szám. Levélcím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Petőfi-u. 7. sz. Sürgőny cím: Erdélyi Gazda, Kolozsvár.)

Felkéri az erdélyrészi állattenyésztő bir-
tokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik
(igás ökör, tinó, borju stb.) minőségét és
mennyiségét hozzá sürgősen bejelenteni
sziveskedjenek, mivel a királyhágón túli
uradalmak részéről

a vételre rendkívül sok megbi-
zás érkezett.

Arató és kaszálógépek, cséplőgépek, ekék és
boronák, zsákok, ponyvák, olajok stb.

legjutányosabb és legmegbízhatóbb
beszerzési forrása.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1010

Ponyva és zsákgár
ELSINGER M. J. és FIAI
BUDAPEST,

Alapítva 1831.
46 kiténtetés.

IV., Deák Ferenc-utca 3. szám
Angol királyné szálloda mellett.

Sürgőny cím:
Elsinger Budapest.

VIZMENTES PONYVÁK ELISMERT KITŰNO, ELPUSZ-
TITHATATLAN MINŐSÉGBEN

Kazal-, gép-, kocsli- és repceponyvák.

Tarpaulin-
Drill-

ZSÁKOK

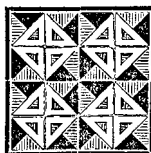
kender varrással
LEN VARRÁSNAKÜL

KARTELLEN KIVÜL, LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS
VIZMENTES SÁTRAK, ESOKÖPENYEK, KENDER-TÖMLŐ.

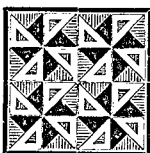
Arjegyzzék és minták ingyen és hármentve. — Leggyorsabb kiszolgálás. — Minden
város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják és sziveskedjék határozottan

Elsinger gyártmányt kérni. (1089.)

WALLA JÓZSEF

mozaik- és cementáru-gyára
építési anyagok raktára.

BUDAPEST,

VII. kerület, Rottenbiller-utca 13. szám.

Vállalkozik:

Graniterrazo,
Betonirozások,
Csatornázások,
Szökőkutak,
Cementlapok és
Mozaiklapokkali
kövezések el-
készítésére stb.

Raktárt tart:

Keramit lapok,
Kelheimi lapok,
Mettlachi módra készült
mozaik lapok,
Terracotta áruk,
Kőfedélpép,
Tűzálló-téglák,
Kemény rakományok-
ból stb.

1139

Ganz és Társa

vasöntő és gépgyár
részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) dará-
lás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, ön-
működő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és
egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat,
szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök-
és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és
electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket.
Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum móto-
rokat és locomobilokat.

1017

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kiténtetve

JENNER-PASTEUR INTÉZET

Budapest, VIII. ker., Rökk Szilárd-utca 20. sz.

Az állatorvos urak gyakorlatára ajánljuk az alábbi ojtóanyagokat, melyek elősmert tudományos módszerek szerint, saját laboratóriumunkban készülnek Dr. Pertik Ottó egyetemi tanár felügyelete alatt. Az ojtóanyagok hatékonyságukra, tisztaságukra, eltarthatóságukra mindenkor előzetesen kipróbáltatnak.

Lépfene ellenes ojtóanyag

Spóravaccin

ELŐNYEI:

- Az anyag állandósága.
- Az anyag eltarthatósága.
- Az ojtóanyag tisztasága.
- A kiváló védőképesség.

A lépfenétől megbetegedett állatokat — idejekorán alkalmazva — megvédi a veszélytől.

Hirtelen járvány esetén alkalmazva védőoltás céljából: azonnal immunizál. A vész tovatérjedését megakadályozza.

ojtásra kész, hígított állapotban.

Árak:

Lépfene elleni védőoltás:

- 1 szarvasmarha beoltása 24 fillér.
- 1 ló beoltása 24 »
- 1 birka beoltása 12 »

Lépfene szérum:

- 1 szarvasmarhára 1 korona
- 1 lóra 1 »
- 1 birkára 10 fillér.

Anyagaink megrendelhetők akár nálunk, akár képviselőnkél:

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNEK
1100. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. SZ.

Sertés Orbáncz ellen

Szérumos ojtóanyag

ELŐNYEI:

1. A finomabb sertésfajok jobban tűrik, mint a Pasteur-féle anyagot. Nem okoz utólagos megbetegedést.
2. Előnyösen használható a 6 hónapnál idősebb sertések ojtására, amelyek különben Pasteur anyaggal kezelve kellemetlen utókövetkezményeknek vannak kitéve.

II.

Pasteur-rendszerű ojtóanyag

Alkalmos a durvább fajtákra és a 6 hónapnál fiatalabb sertések beoltására.

Az orbánczban megbetegedett sertéseket 1—2 óra alatt biztosan megmenti a veszélyből.

Ha meggondoljuk, hogy egy esztendő alatt közel 15,000 sertés pusztul el hazánkban, melyeket eddig nem tudunk megmenteni, minden orvos bizonyára örömmel üdvözlí ezt az új szert, amikor csekély áron egy nemzeti vagyont mentünk meg.

OJTÓANYAG Sercegő üszök ellen

folyékony állapotban, ojtásra készen.

Árak:

Sertésorbáncz elleni védőoltás:

- 1 sertésre való Pasteur-féle ojtóanyag 12 fill.
- 1 sertésre való szérumos ojtóanyag 50 kilóg
- 1 sertésre való gyógyító szérum 24 »
- 1 sertésre való gyógyító szérum 50 »

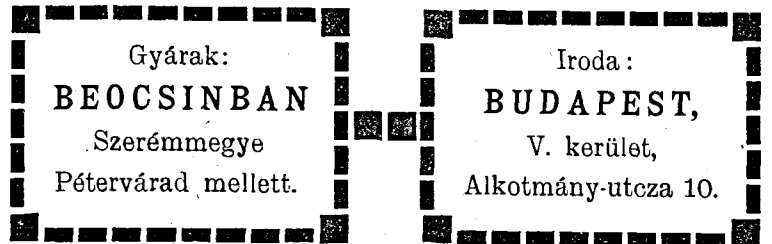
TUBERKULIN:

- 1 drb. szarvasmarha részére 2 éven alul 30 fill.
- 1 drb. 2 » felül 45 »
- Sercegő üszök 1 szarvasmarhára való 20 »

Beocsini Cémentgyári Unió

Redlich, Ohrenstein és Spitzer.

Az 1896. évi ezredéves orsz. kiállítás egyedüli díszoklevél cémentgyártásért és számos más kiállításon első díjak.

ÉVI GYÁRTÁSI KÉPESSÉG:

800.000 mm. portlandcément, 800.000 mm. románcément.

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti dunatartományokban a legnagyobb és legkényesebb építkezéseknél kitűnő sikerrel kipróbált gyártmányait, akármely — vasuti vagy hajóállomásra szállítva: —

Gyorsan vagy lassan kötő román-cémentet és mesterséges portland-cémentet, valamint homlokzat-diszítésnek és öntvényeknek nagyon alkalmas cémentet, szép és egyenletes színben.

JÓTÁLLÁS:

A normálaknál 50%-al nagyobb húzási és nyomási szilárdságért.

Egyenlő súlyú zsákok és hordók.

1022.

HIRMANN FERENCZ rézarúgyár

Budapest, VII., Csányi-utca 9.

Készít kifogástalan szerkezetű toló és körforgó bor-szivattyukat, bor és sörcsapokat, szabadalmazott pontosan adagoló szénkéngyecskeket, mindenféle szerkezetű permetező alkatrészt, légnomáru sör-kímérő készüléket és sörszivattyút, hordózáratokat, valamint a pincegazdászathoz szükséges összes rézalkatrészeket, ugyszintén mindenféle öntvényeket stb.

Alapítva 1880.

1118.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Bajor I.

Wesselényi Miklós- és Mátyás király-ter sarok, Hutz-ház, bejárati Wesse-

lányi-utca felől — a legújabb minták szerint és legjobb szövetekből r. n. kívül jutányosan vállalatunkból r. n. sport, vadász és gazdasági ruhák! 1120

Simkovits Dániel

kocsikészítő KOLOZSVÁRTT,

Radák-utca 4. szám alatt.

Ajánlja a nagyérdemű közönség figyelmébe:

Szilárd, csinos és jutányos **KOCSI** készítményeit.

Javítások és újítások gyorsan és olcsón vállalatnak. 1112.

Első magyar ruggyanta bélyegző-gyár és véső-intézet

Geduldiger Hugó

vésnök,

BUDAPEST,
Váci-körút 17. szám.

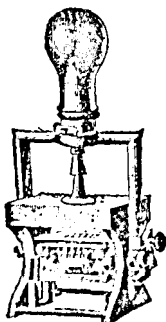
Ajánlkozik

ruggyanta és rézbélyegzők, pecsétnyomók zsáksablonok, állatjelző-bélyegzők stb. elkészítésére.

Mintalapok ingyen.

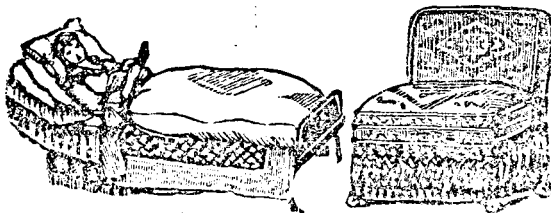
Vidéki képviselők kerestetnek.

1101.

A világhírű SCHÖBERL-ágy.

Magyar szabadalom 3011. szám.

Éjjeli ágy.

Nappali 1 szék.

Minden háztartásban elegáns kis kanapé gyanánt szolgál és egy kézmozdulattal a legtökéletesebb ruganyos matrácóságyra változtatható át a legnehezebb és legnagyobb személyek számára is, ennél fogva minden jobb családnál kedvelt, sőt nélkülözhetetlen 23 év óta sok ezer van használatban, mert a jó fekvés a szabad lélekzést előmozdítja.

A Schöberl-ágy ára a kivitel szerint 26, 36 frt és feljebb.

Szétküldés a világ minden részébe Schöberl Róbert ulvari szállító, cs. és kir. szab.

gyára által BUDAPESTEN, Haris-bazár. Árjegyzék kívánatra.

Óvjuk a t. c. közönséget Schöberl-ágyunk értéktelen utánzásaitól. 1134

Tauffer Dezső

Vaskereskedése Kolozsvárt,

Takarékpénztár épület Mátyás király-ter 8. New-York szálloda átellenében.

Távbeszélő 181. 1108

Nagy raktárt tartok mindennemű épület- és butor vasalásból, szerszámokból, konyhafelszerelések, gazdasági eszközök, rudvasak, mindennemű lemezek, sodrony és kovácsolt szegek, gépszijjak, mindennemű tömitések, fedélpapiros, fonott menyezett. Gyors és pontos kiszolgálás.

— — — Előnyös árak! — — —

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 EVRE 12 KOR., 1/2 EVRE 6 KOR.,
1/4 EVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFLUTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDÉMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Nemzeti földbirtokpolitika. <i>Éber Ernő</i>	321
A marhazárlat mizériái. <i>Fleischmann M. Miksa.</i>	322
A levegő nitrogénjének felhasználása mezőgazda- sági kultúrnövények által. <i>Dr. Gerlach.</i>	324
Tisztaság a sertésnyésztésnél. <i>Krenedits Ödön.</i>	325
Franciaország mezőgazdasági viszonyai. II. <i>Réti</i> <i>János.</i>	325
Kisebb szakközlemények.	326
Vegyes közlemények	327
Szerkesztői üzenetek	327
Hirdetések.	

Nemzeti földbirtokpolitika.

Egy levél van a kezemben, levél, a melynek kerete fekete, pecsétje szuroksötét lehetne, mert tartalma végtelenül gyászos s írójának lelke mélyen elsomorodott. De ez a levélíró nem pompáz azért a gyász színével, hanem keresetlenül beszél; nem tör ki szívzaggató sirámokban, hanem föltárja a bajt és tényeket állapít meg. Sőt remél is és tervez is még.

Ecce:

» . . . Nem tudom szó nélkül hagyni azt az eszmét, a melyet itt egy gazdatársaságban valaki fölvetett. *Ugron Gábor almakereki birtokát* (fejedelmi birtok volt valaha) egy április havi licitáción nem tudták megmenteni a magyarnak: *szász kézre került.* Az egész birtok, körülbelül 4000 k. hold *320,000 koronán kelt el.* Szász bank pénzén szászok vették meg.

Ez a licitáció szabálytalanságok miatt meg lesz semmisítve. Szeretném föl hívni a figyelmet arra, hogy 250—300 holdas részletekre fölosztva 10—15 erős magyar gazdát lehetne ebbe a pozícióba bejuttatni s vajjon a hanyatló középbirtokos osztályt nem lehetne-e így valóban fölleveníteni?!<

Egy gyönyörű, de kegyetlenül szomorú regény jut erről a levélről eszembe. A mai kor egyik legkiválóbb írója, Rudyard Kipling írta egy festőről, aki mikor munkájának remekét elkészítette, megvakult. Dicsőségének maradandó emlékét ebben a képben hitte megörökítve. És akkor jött egy szégyes némbér és lekaparta a festéket a kép vásznáról. S a világtalan festő soha se tudta meg, hogy műtermében a műrekek helyett egy darab üres vászon áll . . .

Nem vagyunk-e hasonlóak mi is a világtalan festőhöz? A mi egyetlen kincsünk a föld. A mi egyetlen dicsőségünk a föld. Létezésünk alapja a föld. Megélhetésünk kútforrása a föld. Ameddig földünk van, van hazánk. Amely darab föld a magyar kézen van, az a föld a magyar haza egy darabja. Ha kicsúszik egy darab föld a magyarság lába alól, tért veszít a magyarság a hazában. Mindenünk a föld. De mert vakok vagyunk, mint a Kipling szerencsétlen Dickje, nem vesszük észre, hogy erről a mi

szép képünkről hogyan vakarják le a magyarság színeit. Magunk elé képzeljük ennek az egész magyar földnek a szépségét és világtalan lelki szemeink nem látják meg, hogy a remek helyében egy megromcsolt vászon áll s hogy a fölrakott füstök között a meztelen vászonnak fonalai merednek elé.

Ez a levél talán alkalmas arra, hogy ha nem vagyunk még egészen vakok, észrevegyük azt a veszélyt, mely különösen hazánk részünkre nézve abban van, hogy az itt lakó nemzetiségek; az oláh meg a szász hogyan vetik rá magukat a tönkrejutott magyarok földbirtokaira, hogyan lepik el törekvésük penészevel mint a moniliagomba a sérült gyümölcsöt, a magyar birtokokat, mihelyest azokon az eladósodottság sebet ejtett, a kedvezőtlen viszonyok repedést szakítottak.

Törekvésük egyszerű és határozott. Hiszen maguk a magyarok, akiket ellenségeiknek tartanak, hirdetik: akié a föld, azé a haza! Igyekeznek hát ennek a földnek minél nagyobb darabját megszerezni, hogy az övék legyen a haza és a hatalom. Törekvésükben tervszerűen járnak el. Munkájukban szívósak. A végrehajtásban okosak. Vezetőik ügyesek. Eszközeik a pénzüntézetek által hatalmasak.

Azt mondjuk, hogy törekvésük hazafiatlan. Persze hogy az — a mi szempontunkból. De az ő szempontjukból meg éppen az a hazafias okosság követelménye, hogy ezen törekvésüket a lehető legteljesebb mértékben megvalósítsák. A jog egyenlősége és a törvény pártatlansága teszi ezt lehetővé. Az állameszme ellen izgatni nem szabad: azt a törvény tiltja meg. De az ország földjéből bárki megszerezhet annyit, amennyit tud: ez a modern állam megdönthetetlen jogelve.

A nemzetiségek kezében két fegyver van ellenünk. Az egyik a magyarság ellen való izgatás — ezt kellőképp megtorolja az igazságszolgáltatás. A másik a nemzeti agrárpolitika, a magyar birtokok elfoglalása — ez ellen nem védekezünk kellőképp. A megtorláshoz van tehát elég erőnk, de a védekezéshez nincs meg a kellő belátásunk. Mintha vakok lennénk. Pedig láthatjuk azt, hogy ők az ő szempontjukból hazafias törekvés kivételénél mit csinál-

A „TURUL” permetező

a jelenkor legtökéletesebb peronospora permetezője.

Á r a k t:

1—5 darab vételénél egy darab ára frt 14.—
6—10 darab vételénél egy darab ára frt 13.50
11—25 darab vételénél egy darab ára frt 13.—
csomagolással együtt.

Hosszabbító cső magastörzsű fák permetezésére 1 frt
Francia-szóró (kivánatra külön) 75 krajcár

Peronospora-permetező „DIADAL”

csiszolt, erős vörösréz puttonnyal: frt 10.50
Hosszabbító cső, magastörzsű gyümölcsfák perm. 1 frt.

Szőlészeti, borászati és gazdasági egyesületeknek, valamint községeknek nagyobb mennyiségű permetező vétele esetén igen előnyös fizetési feltételeket engedélyeznek.

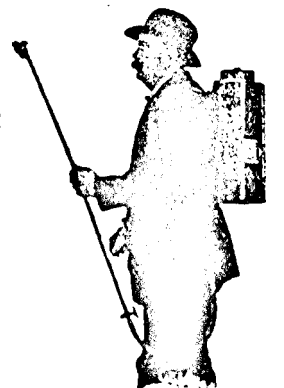
Mauthner Ödön
cs. és kir. udvari magkereskedése
= BUDAPESTEN. =

Rézgálic, sublimált kénpor, Dr. Aschenbrandt-féle bordói- és rézkénpor, raffiaháncs, juttafonál, metszőollók, ojtókések, valamint szőlőkarók beszerzése végett forduljunk

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám,

hol a szövetkezet cégével és védjegyével ellátott legjobb szerkezetű hazai gyártmányú permetező is beszerezhető.

nak, hogyan dolgoznak, minő eszközöket használnak a törvényes birtokszerzés keretén belül.

Nem kellene a mi hazafiságunknak is ugyanazt csinálni, ugyanúgy dolgozni, ugyanazon eszközöket választania? Ők a magyar földbirtokokra vetik magukat: nekünk meg kell azokat védenünk. Ők olyan birtokosoztályt teremtenek, mely céljaiknak megfelelő: nekünk fönn kell tartani az egészséges birtokalakulatot. Ők a középbirtokosság növelésére törekszenek: ennek megerősítése legyen a mi törekvésünk is. Az ő terjeszkedésüknek eszköze a nemzetiségi bankok pénze: nekünk több pénzünk van, a terjeszkedésnek kell, hogy ellenállni tudjunk. Ők a dobra kerülő magyar birtokoknak esnek neki: ne mondjuk, hogy ez hiénatempó, hanem tartsuk meg magyar kézen ezeket a birtokokat és tegyünk a nemzetiségi birtokokkal úgy, mint ahogy ők tesznek velünk. Tegyük úgy mindenben, mint ők, mert ők okosan járnak el törekvésükben és mert sikereket mutathatnak már föl. A szász kisbirtok gyarapodik, az oláh gentry erősödik.

Mit csinált volna az angol regényíró festője, ha visszanyerte volna szeme világát? Talán megölte volna remekműve elrontóját, de mindenesetre — újra festette volna remekművét. Ezt a hazát eloglaltuk erővel és kopjával. Erő és fegyver ki nem vert innen, hanem az okos számítás és a pénz hatalma fokozatosan terjeszkedik itt rajtunk, mint az itatópapírra csöppentett tinta. Okos számítás és a pénz fölhasználása legyen hát a mi fegyverünk az új honfoglalásnál. Sok tért veszítettünk már; de még semmi sincs elveszve.

És térjünk vissza a levélhez és az almakeréki veszendő birtokhoz. Az a licitáció, mely szász kézre juttatta ezt a szép darab földet, meg lesz semmisítve, mert szabálytalanságok történtek. Ujra árverés alá kerül ez a 4000 hold. Az első árverésen nem volt ott az állam, a másodikon ott lesz-e? Tudom: vannak érzelmi momentumok, melyek tetteinket a hideg okoskodásnál erősebben irányítják és a szív fájdalmát nem lehet a bölcslem axiómáival lecsillapítani.

És éppen azért féltő habozással merem csak fölvetni azt a kérdést, hogy ott lesz-e az állam? Ha megakarja venni, mi a szándéka vele? Ha megvette, milyen eszközökkel fog ott a magyarságnak szolgálni? Parcellázni fogja a birtokot? Vagy telepíteni fog rajta? És kiknek fogja a parcellákat eladni és kiket fog odatelepíteni?

A megfontolásból előtolakodó kérdések ezek, melyekkel az államnak számolnia kell, mielőtt a közpénzből csak néhány százezer koronányit akar is bizonyos célra fordítani. Mert számolni kell ennek az almakeréki birtoknak a geográfiai és néprajzi helyzetével. Ott van az Nagyküküllő megyé-

ben, a szász medencében, Berethalom, Riomfalva, Szász-Ujfalu, Dános, stb. szász községek közelében, ahol a szász nemzetiség a domináló többség, az oláh a terjeszkedő, a magyar az elenyésző kisebbség. Itt ha parcellázna az állam, a szász és talán az oláh kisbirtokosságból válnának a parcellák birtokosai. Ez következik számarányukból és gazdasági helyzetükből. Ha telepítene az állam, természetesen magyar telepéseket állítana be. De meddig tudna ellenállni az a telep-sziget az idegen nemzetiségek tengerének? Nem is tehetjük föl, hogy sokáig.

Balogh Pál az állami mentőakciót Erdélyben a következő nyelvterületekre kívánja kiterjeszteni:

1. A tiszta magyar, vagy túlsúlyllyal magyar községekben;
2. Ahol gyenge a magyar többség s erős a másajkú kisebbség;
3. Ahol gyenge a másajkú többség s erős a magyar kisebbség;
4. Azokban a községekben, melyek a magyar nyelvhatárokon belül, vagy e határok mellett fekszenek, de magyar ajkú egykori lakosságuk leapadt, vagy elenyészett.

Nos, Almakerék egyik kategóriába sem sorolható be. Itt a magyar telep-kisbirtokosságból lehetne költséggel és fáradtsággal egy magyar szigetet létesíteni, de ez a sziget a nemzetiségek árjának hosszabb ideig képtelen lenne ellenállni, partjai alamosódnának s a sziget beleolvadna a tengerbe. Más dolog lenne az, ha a Székelyföldön, vagy a Mezőségen, vagy a Balogh-féle kategóriákon belül bárhol adódnék az almakeréki eset. Ott habozás nélkül hívnók az állami akciót; de itt — sajnos — nem látnók tartósabb hasznát annak, ha az állam magyar telepet létesítene. Természetesen: ártani közvetlenül nem is ártana. De nem lenne-e kár az is, ha azt a költséget, melylyel másutt eredményesen lehetne dolgozni, máshonnan elvonnák és rászorítanák arra, hogy ideig-óráig való dolgot csináljunk?

Az állam intervenciója az almakeréki árverés alá kerülő birtokon csak egy irányban lehetne valóban hasznos nemzetiségpolitikai és gazdaságpolitikai szempontból is. Abban az irányban tudniillik, ha lehetővé tenné ennek a birtoknak 150—300 holdas magyar középbirtokok közt való felosztását. Egy ilyen középbirtokokból összeálló telep nemcsak ellenállna a nemzetiségek terjeszkedési törekvésének, hanem erős háttérül és támasztójául szolgálna a nagy- és kisküküllői magyar kisebbségnek is. Egy erős csomópont lenne ott, mely erősítője és védője lehetne a magyarságnak. Az oláh példát lehetne utánozni.

Úgy tudom, hogy a magéntevékenység is megmozdult már abban az irányban, hogy az almakeréki birtok magyar kézben

maradjon és középbirtokokra legyen föl-osztható. Egy Sárdon lakó földbirtokos* társat keres ahhoz a vállalathoz, hogy az almakeréki birtokot együttesen megvegyék. Alig 100 korona vételár esnék körülbelül egy kat. holdra. S az az almakeréki birtok szép birtok. Szeretném látni, ha a magyar társadalom, főleg a gazdatársadalom lehetővé tenné ennek a vállalkozásnak a sikerét s ennek a célnak elérésére a magyar államnak is oda kellene nyújtani a segítséget. Számítalan módja van annak.

Az erdélyi magyarság a nemzetiségekkel való küzdésében eddig magára volt hagyatva és mégis fönnmaradt; de ha — mint Balogh Pál mondja — »jobb esztendők következnek s az erdélyi magyarság nem érzi többé elhagyatottnak magát, ha támogatására siet az állam hatalma s a nemzeti társadalom ereje, megsegíteni őt azokon a pontokon, melyek az erdélyi magyar etnikum életében sebezhetőek«, akkor; de csakis akkor lehet reménységünk a magyarság további fönnmaradásában.

Eber Ernő.

A marhazárlat mizériái.

Lapunk idei 22-ik számában a fenti cím alatt egy cikkecske jelent meg, melynek készséggel adunk helyet, miután fontos közgazdasági érdekek tartjuk, hogy a ragadós állati betegségek terjedése ellen alkalmazandó forgalmi korlátozások a helyzet által követelt és a törvényekben körülírt határokon túl ne terjesztessenek, egyesek önkényétől pedig teljesen függetlenül alkalmazásának.

Miután a cikk második részében egy szakember incorrekt nyilatkozata van említve és úgy oda állítva, mintha az ilyen egyéni érdekek is érvényesülhetnének a szóban levő és igen fontos közérdeket képező zárlati intézkedések körül, illetékes helyen tájékozódás történt aziránt, hogy miképpen folyt le a leírt eset.

Az a szakember, kivel az eset történt, így adja elő a beszélgetés történetét: „Egyik szombati nap délutánján valószínűleg a fenesi körjegyzővel privátim és bizalmasan beszélgettem a nép s a községek végtelen szegénységéről. S ennek illusztrálására elmondtam, — de teljesen bizalmasan — hogy 100 korona járadékot sem tudta a község kifizetni, sőt a bérlővel kötött községi szerződés értelmében a bérlő tartozván fizetni, még 20 korona elengedést kért nagy szegénységére való tekintettel. Erre a körjegyző — így emlékszem én — azt kérdezte, hogy ha a bérlő és a község nem akarnák az állatorvost fizetni, sőt fel sem kérnék egyet sem az ellenőrzés teljesítésére, lezárható-e a piac. Megfeleltem azonnal, hogy ilyenkor esetről-esetre az I-ső fokú hatóság küldi ki szakközegét addig, míg a földművelésügyi miniszter nem dönt, ki a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg az egészségügyi ellenőrzés hiánya miatt a vásártartási engedélyt megvonhatja.“

„Ez volt emlékezetem szerint a beszélgetés, mely halk hangon, a vonat zakatolása

* Márkos János, Sárd, u. p. Héjasfalva.

Kolozsvári

Takarékpénztár és Hitelbank

Részvénytársaság.

1007. II.

TÖRLESZTÉSES

és közönséges jelzálogkölcsonöket nyujt hosszabb, vagy rövidebb időre Kolozsvárt fekvő bérházakra és bárhol fekvő földbirtokra.

Az ügyleteket a leggyorsabban és legelőnyösebben bonyolítja le s a kölcsönöket minden levonás vagy külön díj nélkül készpénzben fizeti ki.

mellett csakis erőszakos hallgatódzással volt kivethető egyes elejtett szavak szerint.*

Ime tehát a megvágott szakember előadása, szószerint. Azt hisszük, hogy ebből az érdekelt gazdaközönség némi megnyugvást szerezhet aziránt, hogy nem olyan fekete az ördög, mint amilyennek festik Másrészt úgy az eredeti és a vádat magába foglaló közlemény közreadásával, mint a ténykörülmenyek szószerinti leközlésével, mi a magunk részéről is biztosítékát véljük szolgáltatni annak, hogy a gazdaközönség érdekei ellen bármily célzattal vagy indulattal eljárókat, cselekvőket a nyilvánosság elé idézni nem késünk. A törvény szabta hatalommal tehát nem lehet nálunk olyan könnyedén visszahívni, amiként azt sokan hiszik vagy hirdetik.

Egyébként pedig egyik az ügyben egyáltalán nem érdekelt vidéki szakembertől az eredeti közleményre reflexiókat kaptunk, melyet a zárlati ügyek bővebb megvilágosítása okából, mint tárgyilagos tájékoztatót, ime közre bocsátunk.

*

Az „Erdélyi Gazda“ f. évi május hó 31-i számában Z. Kiss Elek tollából egy cikk jelent meg, amely csak annyiban különbözik az e tárgyban már napvilágot látott közleményektől, hogy ő nem feltétlenül az állatorvosokat hibáztatja ezen „mizériákért“, — hanem hát azért ha már az állatorvosi kart cikkében nem vádolja is meg, végül „mégis csak út egyet“ egy állatorvoson; messze, távol áll tőlem, hogy azon kartársamnak, akinek privát beszélgetéséből a cikkíró esetleges vádat akar ellenünk vagy valamely törvény ellen kovácsolni — védelmére keljek, sőt ellenkezőleg, fájdalom és sajnálom, hogy akad kartársaim közt olyan, aki ilyen alap nélküli és önzéstelt kifakadásokat tehesen, mert, hogy alap nélküli, azt mindenki tudja, aki az állategészségügyi rendszert terén csak némileg jártas, mert az azt is tudja, hogy a m. kir. állatorvos csak szakközeg, de intézkedni mindenkoron a hatóság intézkedik és nem lehet felfedezni az állategészségügyi igazgatásban olyan hibás törvényt vagy hiányos rendeletet, mely a személyi motívumok érvényesülésének ennyire tág teret engedne; alap nélküli tehát teljesen azon „baromorvos“ kifakadása, hogy önzéstelt, azt cikkíró úr leírása minden kétségen kívül igazolja,* aki egész hűen tudta úgy látszik az egész beszélgetést „leírni“ — megnyugtatom a cikkíró urat, hogy én ismerem azon állatorvos hatóságát és az az ilyen önzéstelt kifakadások érvényesítését meg nem engedi; nincs nálunk hibás törvény, mely ez alapon módosítást igényelne és legyen róla meggyőződve t. cikkíró úr, a mai állategészségügyi szolgálat mellett — még privát beszélgetésben elejtett ilyen alap nélküli kifakadások sem maradnak megtorlatlanul. De nem erről — alap nélküli kifakadásokról és ellesett beszélgetésekről akarok írni. — hanem tárgyalni akarom azokat az úgynevezett „mizériákat“ szakszempontból, mint az állategészségügy egyik közege, meg akarom győzni az érdeklődőt, hogy ezen „mizériák“ az állategészségügy szempontjából véve távolról sem mizériák, hanem igenis azon szükséges óvintézkedés, melylyel az eddigi tapasztalat szerint, a ragadós állati betegségek ellen legbiztosabban védekezhetünk.

Ha nem csalódom, cikkíró a „mizériák“

alatt a zárlatot, vásárbeszünetetést érti és csak mellékesen érinti azon visszasságot, hogy az ilyen vásárbeszünetéről a gazdát későn értesítik, úgy, hogy az csak akkor tudja meg, amikor már a helyszínrre ért, hogy vásár nem tartatik. Fenti kijelentésem igazolására, hogy t. i. én éppen a ragadós állati betegségek elleni védekezés szempontjából legfontosabbnak, le kell vezetnem ezen törvény és rendelet által (nem pedig önkény) előirt intézkedések eredetét. Az 1888. évi VII. t.-cikk és az ahhoz kibocsátott 40.000 sz. végrehajtási utasítás elrendeli minden hivatalból jelentendő betegség esetén a zárlatot — *esetenként* — a beteg állatokra, *máskor* a betegek kivül a fertőzés gyanús, sőt *egyes esetekben* az egész község esetleg egészséges állataira is; már ezen törvény és rendelet intézkedéseket tartalmaz egyes betegségek esetén a vásár beszüneteséről is, a 9300—898. sz. föld. min. rendelet is megtiltja, hogy sertésvésszel fertőzött községben sertésvásár tartassék; a 89100 902. sz. min. rendelet pedig — melyet a ragadós száj- és körömfájás rohamos terjedése szült — kimondja, hogy ragadós száj- és körömfájással fertőzött járás területén, hasított körmű állatokkal vásár nem tartható — ismétlem, hogy nem az állatorvos, hanem a miniszteri rendelet szabja meg és írja elő, hogy ha valamely járás 40 községe közül pl. csak egyben, egy állaton észleltetnék is ragadós száj- és körömfájás, úgy az ilyen járás területén hasított körmű állattal vásár nem tartható; törvény és rendelet intézkedései ezek, melyek előtt meg kell hajolnia mindenkinek, keresztülvitelet pedig szigoruan és melléktekintet nélkül, a hatóság és az a mellé beosztott m. kir. állatorvos juttatja érvényre.

Elismerem, hogy szigorúak a rendelkezések — ezt belátja a hatóság és a szakközeg is — és legyen róla meggyőződve, hogy mindannyinkat áthat a szegény nép sorsa. Tudjuk, hogy egyeseknek érzékeny kárt, veszteséget okoz, hogy marháját zár alá vesszük — ha egy régen várt vásárt be kell szüntetni — de igen t. uram, a törvény és rendelet a közérdekeit szolgálja és amennyiben ezen rendelet végrehajtása és szigorú felügyelete mellett, ha egyeseknek kára és vesztesége áll is elő, a nagy köznek csak haszna áll elő abból. Ahhoz nem értő egyének régen népszerűtlenné tették már a gazdaközönség előtt a betegségek ellen előirt intézkedéseket, pedig ha egyesre némileg kárt hozónak hiszik is, annak szigorú és pontos betartása által szolgálhatjuk leginkább ezen szempontból is a nép érdekeit; én tudom, hogy minél pontosabb végrehajtást és szigorúbb betartást kívánunk, annál inkább megfelelünk reánk rótt kötelezettségünknek; ha csak úgy félvállról néznénk a dolog után, avagy nem törődömséget tanúsítanánk ilyen esetben, nem-e kerülné a vásárra pl. ragadós száj- és körömfájásban beteg állat, az ilyen nem betegitene-e ott meg más állatot is és nem lenne-e szükséges következménye ennek a betegség elhurcolása és milyen könnyen befertőződnek ez esetben több vármegye marhaállománya; hisz dacára a legszigorúbb és legéberebb felügyeletnek, hányszor kijátszák a törvényt és rendeletet és hurcolják tovább a betegségeket, pedig hát ügyelünk eléggé, mégis alig tudunk gátat vetni; de mi állana elő akkor, ha felfüggesztenénk ezen óvintézkedéseket? örökös ragály fészke lenne Magyarország a különböző fertőző

állati betegségeknek. A múlt év december hó 2-iki balázsfalvi vásárra lezárt területről beakartak lopni 2 ökröt le nem zárt községben egy rokona váltotta marhalevével, szerencsésen azonban feltartóztatott a két beteg állat, azonnali zár alá vétel és elkülönítésük iránt intézkedhetünk még mielőtt más állatot befertőzhetek volna, kérdem, azonban ha esetleg fel nem fedezzük a dolgot — hány állatot befertőzhetett volna e két beteg állat és hova el nem hurcoltatott volna a betegség és mit gondol a t. cikkíró úr, hogy kit tesznek felelőssé, ha a betegség elhurcoltatik? lám még a fokozott felügyeleten is gátat tör a furfang — és az nem e indokolja, hogy a szigorú felügyelet mellett — a törvény és rendelet kijátszóik erősen üldöztesenek? Nem akarom ecsetelni a betegség okozta károkat, de biztosíthatom a cikkíró urat, hogy nagyon csekély százaléka a kárnak az, a mit a zárlat és vásár beszünetes okoz, ahhoz képest, amit egy betegség uralgása előidéz; hányszor előfordul, hogy a gazda vásárra viszi az állatjait, ha vásárt nem csinálhat és visszahajtani kénytelen — a vásáron történt esetleges befertőzés folytán — melyik vásárra hajtja ő most már el a megbetegedett állatokat? Lám ezeket elkerülni, ilyen eseteknek elejét venni szándékolja a zárlat és célozza a vásárbeszünetes; mizériának tartja ön ezt t. cikkíró úr?

Nem olyan jelentéktelen a mi állategészségügyi egyezményünk Ausztriával, amely a hivatelt irányítja — nem szabad erről úgy féltválnól beszélni — mert állattenyésztő ország vagyunk és mint ilyen, az exportra igenis rávagyunk utalva; a kivitelnak pedig a legradikálisabb sarkátétele e pontos és szigorú állategészségügyi ellenőrzés, a kivitelt érdeke kívánja, hogy az egészségügyi állapot kifogástalan legyen — a betegségek be és széthurcolása elkerültessék és ha már valahol felütötte fejt valamely betegség, minden alkalmas eszközt igénybe kell vennünk, hogy a terjedését a bajnak meggátoljuk, a betegséget minél szűkebb helyre szorítsuk esetleg elfojtjuk. Megengedem, hogy fáj, annak az aranyoszéki embernek, hogy a tordai vásáron nem adhatott el marhát, de vajjon ha a vásárt megtartják és onnan az ország minden részébe elhurcolják a betegséget, minő kár állott volna elő? Nem egyesek, — egy vidék érdeke jön itt tekintetbe, hanem számolni kell a nagy köz érdekével, mely feltétlenül fölötte kell hogy álljon egyesek érdekének.

A zárlat, vásárbeszünetes nemcsak az érdekelt hely gazdáinak okoz kárt, de súlyosan érinti anyagilag az ottani állatorvosokat is, hisz olyankor sem állatszállítás vasúton, sem vásár, sőt még a beteg állatokat sem vihetik az állatorvoshoz, ha pl. annak székhelyén ragadós száj- és körömfájás uralkodik. Nem vagyok hivatva, hogy én vitassam az összes fennálló rendelkezések helyességét, sőt elismerem van azok közt sok túlszigorú és teljesen felesleges is, de végül nem vitathatja el senki, hogy az első az mindenekelőtt, hogy a betegség továbbterjedését gátoljuk meg, hogy helyenként későn értesül a gazda a vásár betiltásáról — ez lehet helyi tünet — *de soha általános*, de különben mit csináljon a hatóság akkor, ha éppen vásár előtti nap lép fel pl. a száj- és körömfájás — hogy tudja ő most már értesíteni azokat a gazdákat, akik marháikkal már régen útban vannak a vásár felé.

Méltányosság szükségeltetik igenis min-

* Talán csak igazolná, ha csakugyan úgy és azt beszélt volna, a miként leiratott. Szerk.

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérdezősködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

denütt, de méltányosságot gyakorolni, a törvény vagy rendelet szelleme ellen, elhibázott dolog; kétségtelen nehéz a helyzet, a nyomasztó gazdasági viszonyok egyenesen ráutalják a gazdát az állattenyésztésre, sőt az állatkereskedésre, — épp ezért vajjon a mostani nyomasztó helyzet nem válnék-e valóságossá, sőt végzetessé, ha a gazdasági élet legfőbb és ma talán egyedül jövedelmező ágát az állattenyésztést — az állategészség védelme által, nem támogatnánk és óvnánk? e téren félrendszer szabály nem ér semmit, alaposan, a dolog igazi érdeméhez mérten holmi kicsinyes érdekekre nem tekintve az egész Magyarország érdekében kell itt cselekedni és eljárni, mert Magyarország állategészségügyét kell védnünk, ezt pedig csak úgy tehetjük, ha a kisebb részekben az ellenőrzés és felügyelet mindig ébren van, inkább szigorú, mint elnéző.

Z. Kiss Elek úr cikkével szemben magára a „mizériákra“ vonatkozólag ezeket tartottam szükségesnek megjegyezni, tudom, hogy soraim a gazdaközönségnek nem találkozik teljes tettségével, sőt el vagyok készülve, hogy az elmentés szempont érvényesülését az inkább szereti és én sajnos ebben látom a mai állatorvos helyzetének nehézségét, mely őt teljesen népszerűtlenné sőt ellenszenvenessé teszi a gazda előtt, mert ma a zárlatok, vásárbetiltás, stb. mindefféle nem kellemes dolgokat az állatorvosnak tulajdonítja és érte őt okozza; persze ha azután még akad olyan állatorvos is, aki nem tudom, mi okon és jögon ejtett nyilatkozatával ilyen feltevést megerősít, akkor nem csodálkozom azon, ha a teregovai dolgok*) ismétlődnek és az állatorvos csendőrszuronyok között fogja helyszíni működését teljesíteni, mert bizonyos, hogy a végrehajtónál is kellemetlenebb alak lesz; de ezzel szemben erős a hitem, hogy a gazdaközönség nagyobbik, józan része felfogja a helyzetet, ő alárendeli a köznek a saját egyéni érdekét és belátja, hogy biz' a törvény és rendelet a közt szolgálja, nem mizéria az, amit Z. Kiss Elek úr érintett és Kis Elek úr állatorvosa megjegyzését távolról sem veszi komolyan; mert tudja és belátja, hogy az állatorvos hivatása tudatában és annak magaslatán csak akkor áll, ha az előirt törvények és rendeletek szerint lelkiismeretesen és pontosan teljesíti kötelességét, tudja ő azt jól, nem kénye és kedve szerint, hanem kiadott rendelkezés szerint kell az állategészségügy közegnek is eljárni, a mely esetben inkább támogatni fogja kötelessége teljesítésében, sem hogy gáncsot keressen, mint ahogy azt ma még, sajnos, elég gyakran tapasztaljuk.

Balázsfalva, 1903. június hó 4-én

Fleischmann M. Miksa,
állatorvos.

A levegő nitrogénjének fölhasználása a mezőgazdasági kultúrnövények által

II.

Ajánlák azt is, hogy a hasznos talajbaktériumoknak működését a talajnak alapos megmunkálásával segítsék elő. Ezt a javaslatot is Caron teszi s ő annyira megy, hogy a fekete ugarnak visszaállítását ajánlja. Ennek indító oka az a megfigyelés volt, hogy az ugar alatt a baktériumok a talajban különösen bőségesen fejlődnek és a növények az ugar után dúsan gyarapodnak és teremnek. De ebből még mindig nem következik az, hogy az ugar alatt a nitrogéngyűjtés volt különösen nagyértékű. Ez mivelt és miveletlen földön egyforma nagy mértékben történik meg s hogy

*) Az állatorvost a zárlat miatt lelőtték.

fekete ugar nélkül is egész tekintélyes mennyiségű nitrogén vonható ki a levegőből, azt a Kühn kísérletei mutatják. Éppen nem lehetetlen, hogy a jól beárnyékolta, leveles növényekkel benőtt talajon is végbemegy a nitrogéngyűjtés folyamata.

Ösmeretes továbbá az is, hogy éppen a fekete ugar idejében tekintélyes nitrogénvesztés áll be a salétromsavas sók szétbomlása és lefolyása által; olyan vesztés, mely a megmivelt földön sokkal kisebb. Az esetleges megnövekedett nitrogéngyűjtéssel szemben tehát hatékony nitrogénvegyületek tetemes vesztése állna szembe a fekete ugarnál. Lawes és Gilbert kísérletei szerint 16 éven belül egy hektár ugarolt földről évenként 38 kg. salétromnitrogént vezettek el alagsóvezés által. És ehhez járulnak még azok a vesztések, melyek a talajban képződött salétromsavas sók szétbomlásával állnak elő s melyek szintén egész jelentékenyek.

A nitrogén olyan elem, mely sötét földbörtönében nem jól érzi magát és minden alkalmat fölhasznál, hogy onnan megszabaduljon, a talajvízzel elfolyhasson, vagy elillanhasson a tágas, napos légtengerbe, melyben szabad, csapongó életet kezdhesen. Ezért kell nekünk gazdáknak a talaj- és a gumóbaktériumok bőséges nitrogéngyűjtése, valamint a nitrogéntartalmu trágyaszerek rendszeres használata dacára is a legjobb gazdaságokban is a talaj nitrogénszegénysége ellen küzdenünk. Mert a nitrogénnek az a mennyisége, mely a mezőgazdasági termékek eladásával a földtől elvonatik, éppen nem jelentéktelen ugyan; de mégis csekély ahhoz a mennyiséghez képest, mely az ammoniak elillanásával, valamint a salétromsavas sók lefolyásával és szétbomlásával a talajból eltávolodik.

De térjünk vissza az ugarhoz.

Lawes és Gilbert 36 éven keresztül az egyik kísérleti téren évenként búzát termesztettek, a másikon a búza váltakozott az ugarral. Nitrogéntrágyázás nélkül a búza után való búzatermesztéssel 36 éven át évenként átlag 8.5 q szem és 13 q szalmát arattak, míg az ugarral váltakozó búzatermesztés eredménye évenként 11.5 q szem és 18.5 q szalma. Az ugar tehát 3 q szem- és 5.5 q szalmatöbbitermést tett lehetővé, mely azonban mindig egy termés elmaradásával lett megfizetve, mert az első kísérleti téren 2 évben 2 termés volt, a másodikon 2 évben csak 1, mert egy év ugarra esett. Milyen hát a kísérletek mérlege? 36 éven belül ugar után következett búzatermesztésnél nyeretett 207 q szem és 333 q szalma búza után következő búzatermesztésnél nyeretett . 306 q szem és 468 q szalma tehát a folytonos búzatermesztés . 99 q szem és 135 q szalma többitermést eredményezett, amiben kerek 200 kg. nitrogén volt, vagyis ugar nélkül ennnyivel több nitrogén vonatott el a talajból, mint ugarral.

Nem célunk itt a feketeugar előnyeiről és hátrányairól behatóbban értekezni, de azt hiszszük, hogy nagyon drágán fizeti meg azt a gazda s hogy minden talajnemnél nélkülözhető. Az ugarnak volt jogosultsága abban az időben, mikor a mesterséges trágyaszerek még ösmeretlenek voltak és a talajnak időt kellett adni arra, hogy a talajalkatrészek elmalásával és a szerves anyagok szétbontásával új táplálóanyagokat képezzen. Ma a mesterséges trágyaszerekben a hiányzókat sokkal hamarabb megkapjuk s a földben fekvő tőkét is minden valószínűség szerint éppen oly jól kihasználjuk, mint régebben.

Nem tagadható azonban az, hogy célszerű talajmunkával a talajbaktériumok működése előnyösen befolyásolható. Köztudomású, hogy ezek az apró lények jól átszellőzött laza talajréteget szeretnek s ezért a föl-talajnak folytonosan lazán tartása, akár művelés alatt álló, akár anélkül való legyen a föld — ajánlatos. E célnak szolgáló eljárások a mélyművelés, a talaj megkapálása a vegetáció alatt, amíg nincs jól beárnyékolva, a földnek az aratás után való alászántása, s a talajnak ősszel és télen át barázdában hagyása. Ha ezeket követjük, feketeugar nélkül is kellőképpen kikészül a talaj s a nitrogéngyűjtés kedvezően végbemegy. A legtöbb ok-szerűen vezetett gazdaságban úgy is történik már s így a tudomány tulajdonképpen nem új tanácsokat ad, hanem eddig is végzett munkának hasznosságát igazolja.

Hogy ajánlatos-e a tarló alászántása után a nyár utóján gyorsan fejlődő növényeket, mint mustárt, vagy nitrogéngyűjtő pillangós növényeket vetni, az lényegesen függ attól, hogy az illető vidékeken az őszi hónapok alatt milyen csapadékmennyiség várható. Ahol az időjárási viszonyok a zöldtrágyanövények kedvező fejlődését biztosítják, azoknak termelése ajánlatos, mert általuk a talaj beárnyékolódik, az oldékony nitrogénvegyületek megkötődnek s a pillangósok gumóbaktériumai még a nitrogénmennyiséget is növelik.

Javasolták még azt is, hogy a talajbaktériumok jó táplálkozásáról gondoskodjunk. Winogradsky és más kutatók kimutatták, hogy csak szénsavtartalmu táplálóanyagok, mint cukor, szerves savak, növényi maradványok stb. jelenléte mellett fejlődnek és működnek rendszeresen ezen mikroorganizmusok. Tudjuk továbbá, hogy a fekete humuszos talajoknál a nitrogéntrágyázás nem oly nagymértékben szükséges, mint a könnyű talajoknál. Minden valószínűség szerint ennek nemcsak az a magyarázata, hogy az előbbi talaj-nemeknél a humusznitrogén megoldódik, hanem az is, hogy itt a levegőből nagyobb mennyiségű nitrogén gyűjtődik, mint az utóbbi talajnemeknél. A humuszmennyiség növelése tehát ez okból is ajánlatosnak látszik, csak azt nem tudjuk, hogy mily úton lehetne ezt olcsón körösztülvinni De meg aztán: van az éremnek másik oldala is. Vannak a talajban káros baktériumok is is; például azok, melyek a salétromsavas sókat szétbontják. Szénsavas táplálóanyagoknak a földbe juttatása által ezeknek is lesz hasznuk s a táplálékért való küzdelemben ezek a parányi állatok akár gyakran hihetetlen ügyességet és kiméletlenséget képesek kifejteni. Akkor még jobbnak látszik nagyobb mennyiségű steril talajt nitrogéngyűjtő baktériumokkal beoltani és miután nitrogéntartalmu vegyületek bőven képződtek benne, trágyaszereként fölhasználni. Félő azonban, hogy ennek a bő képződésnek hamar a határához érünk.

És most visszatérünk az előbb fölvetett kérdéshez. Ez időszert még nem ösmerünk újabb, a gyakorlati mezőgazdaság által következő utat a talajbaktériumok működésének fokozására illetve nitrogéngyűjtő képességüknek fokozására. Ez az út ezidőszert az ok-szerű gazdálkodásban van még. Hogy lehetséges lesz-e egyáltalában bakteriologiai úton olyan nagy mennyiségű nitrogént a levegőből nyerni, hogy a most használatos nitrogéntrágyák pótolhatók és helyettesíthetők lesznek ezáltal, az ma még nagyon kérdésesnek látszik. És azután: mi lesz az ára és mily haszna lesz az ily módon elért nitrogéntöbblet 1 kg.-jának? Ezidőszert a mesterséges trágyaszerekben értékesül legjobban a nitrogén.

SÁRGA KRISTÓF

A legnagyobb választékban és a legjutányosabb árban kaphatók:

Férfi, női és gyermek fehérneműk és harisnyák.

Különlegességek: dus választék minden kivételű divatos férfi és női ingek, alsó-nadrágok, gallérok-, kézek- és finom zsebkendőkből.

Elvállal kiházasítási vagy magán szükségre kívánt mindenféle fehérneműk pontos elkészítését, kitűnő szabás

Valódi késmárki

Szönyegek

minden fajtában és minőségben, u. m.: szalonn-, fali-, futó-, ágyelibe-, és pamlagszönyegek továbbá valódi Linoleum minden szélesség és nagyságban.

Valódi késmárki lendamaszt asztalmű 25% gyári áron alól kapható.

Amerikai önműködő ablak-függönyök

(roletták) minden nagyságban kaphatók!

Ilazai pokróczok, utazó- és gypaju-takarók a legolcsóbbtól a legfinomabbig.

és jó összehállításra legnagyobb figyelem fordítottatik.

1003.

Maercker Lauchstädt-ben a cukorrépa-
melésénél következőképpen értékesítette azt:
1 kg. salétrom-nitrogént 2.31 Márkával
1 „ zöldtrágya- „ 1.47 „
1 „ érett istállótrágya-nitrogént 0.53 „
1 „ szemétrágya-nitrogént . . 0.31—0.51 M-val.

Burgonyatermesztésnél valamivel kedvezőbb az arány az állati- és a zöldtrágyára nézve, amihez ezeknek utóhatását is számításba kell venni. De még ennek hozzászámításával sem érik ezek el a salétrom- és ammoniaknitrogén értékét. Kérdéses tehát, hogy ha lehetséges lesz a levegőből a baktériumok által több nitrogént nyerni, ez a nitrogén olcsóbb lesz-e.

A Chileben levő salétromkészlet belátható időben ki fog apadni s a tudomány hivatása erre az időre pótlóról gondoskodni. S ha nem sikerülne a levegő nitrogéntökéjét a bakteriologia segítségével nagyobb mértékben kiaknázni, akkor a vegytannak kell közbe lépnie.

De meg kell történnie a dolognak.

Dr. Gerlach.

Tisztaság a sertéstenyésztésnél.

Ha végig nézünk a sertéstenyésztő gazdáinkon, különösen ott, ahol a tenyésztés hízalás céljából történik: nagyon visszás helyzetet találunk s nem hiszem, hogy gazdáink $\frac{1}{10}$ %-a betartaná a sertéstenyésztés körül szükséges tisztasági rendszabályokat. Mindenki azt képzeli, hogy a sertés a piszkot szereti, sőt van olyan gazda is, aki azt tartja, hogy sertései a piszoktól „hiznak.“

Pedig ez nem áll, mert a sertéstenyésztőnek kell, hogy különösen két dologra terjessze ki figyelmét a tisztántartás körül és pedig az ólra és magára az állatokra.

Ma már az állathygienea rég megállapította, hogy a sertésólakat nem is szabad oly modorban építeni mint eddig, mert az ól padozatának nem deszkából valónak kell lennie, hanem ki kell azt vagy kövezni, vagy pedig még helyesebben, cementtel önteni, amely cementre az időjáráshoz viszonyítva adunk gyakran friss, több vagy kevesebb alomszalmát, nyáron pedig semmit.

Ezt a padlót a trágyától lehetőleg mindennap kell, különösen nyáron, a trágyától tisztogatni s vízzel leöblíteni.

A falakat hetenkint egyszer le kell söpörni s havonként nyáron és hat hetenkint télen klórvizzel lemosni.

Ugyancsak nagy figyelmet kell a vályuk tisztántartására fordítanunk, mert ott a legkönnyebben képződhetnek ártalmas tavak vagy penészgombák.

A sertések ólja, ha nem tartjuk azt tisztán, valóságos tanyájává lehet a betegségeknek, nemhogy az azon tapadó piszoktól híznék az állat.

Ha a sertéseket nem lehet naponta tiszta vízre hajtani, akkor legalább egyszer hetenkint kell, hogy megmossuk őket és pedig szappannal és kefével s utána tiszta vízzel le kell őket öblíteni. Eleinte fickándozni fognak a fürösztés és mosdatás e neme alatt, de csakhamar érzik annak jótékony hatását, úgy annyira, hogy alig várják és egészen nyugodtan tűrik a kefélest, szappant és vizet.

Különösen a hízásra van igen nagy hatással a tisztántartás, úgy, hogy a tisztán tartott állat szemlátomást elhagyja a másikat.

Magam tettem három izben kísérletet, mindannyiszor teljesen egyfajú, sőt testvér malacokat választván ki ugyanazon nemből, melyek egyszersmind majdnem teljesen egyenlő súllyal is birtak. Az első esetben a mosott állat nyolc és fél hónap alatt, ugyanazon táplálás mellett 19 kilóval, a második esetben kilenc hónap alatt 23 kilóval s a harmadik esetben kilenc és fél hónap alatt 26 kilóval, tehát egy negyed métermázsával hagyta el a mosatlant.

Kredits Ödön.

Franciaország mezőgazdasági viszonyai.

(*Böngészetek Károly R. könyvéből.*)

II.

A borsótermelés utóbbi időben fokozottabb figyelemben részesül s a száraz borsó termelése mellett, többen foglalkoznak a *zöld borsó nagyban való termelésével és konserválásával.*

A borsó vetését kézzel fészekbe vagy géppel 36 cm. sortávolságra eszközlik. Ápolása egy kézi és lókapálásból áll.

A fonálnövények termelése utóbbi időben hanyatlást mutat s nehogy a kender és len-termelés csökkenése a fonóipart teljesen tönkretegye, 1892 óta e termelési ág támogatására az állam jutalmakat osztogat.

Általában a közönséges francia kender termelik, a melynek magassága 150—200 cm. Kisebb területen ásóval művelik meg a talajt. Vetése rendszerint szórva történik. A kender folyó vagy patakvizben áztatják. A törést, tilolást kézzel vagy gépekkel végzik.

A *lentermelést* kisebb terjedelemben, de nagyobb gonddal űzik.

A lennek több változatát termelik. Ezek között legjelesebb a *rigai len*, melyet finom fonalért becsülnék nagyon. Eredeti magot és utántenyésztettet használnak vetésre. Ez utóbbiból már nem fejlődik oly hosszú fonál, de szintoly finom, mint az előbbi.

A *fehér virágú lent* is termesztik, mely a talaj tekintetében igénytelen, edzett, szára kevésbé magas, mint a rigai lené, de szála finom s e mellett jó magot ad.

A len általában a könnyebb, közepkötött, de jó táperőben levő talajokat kedveli. Böven trágyáznak alá úgy szerves, mint műtrágyákkal s igen korán elvetik.

A vetőmagot Oroszországból s részben Hollandiából szerzik be.

Ott, a hol fonálnyerés csupán a cél, elvetnek hektáronként 2—5 hl. magot, egyebütt hol fonalért és magjáért termelik, ritkábban vetik, tehát csak 1.8—2 hlt. Sok helyen a lent lábán adják el s a vállalkozó dolgozza fel.

Az áztatási módok közül mindhárom divik. T. i. a harmaton való áztatás, a vízben s a műáztatás.

A folyóvizben áztatáshoz a lent 4—5 m. széles és hosszú, 1.20 m. magas fenyőfa-rekeszbe rakják, a melybe alól és felül szalmát tesznek, hogy iszap ne érje és kellően megakva a folyóba bocsátják, a melynek partjához láncsal odakötik.

Az állóvizekben az áztatás hasonló módon megy végbe és rövidebb ideig — 4—8 napig tart.

A kender és lenfonál igen szép jövedelmet szolgáltatnak. A kenderfonál métermázsájának átlaga 75.35 frc. a lené 93.98 frc.; de egyes megyékben 200 frc.-ra is felmegy.

Az *olajos növények* közül a repce és a mák termelése nem csekély területet foglalnak el, de terjedelmök az utolsó évtizedben csökkent.

A *gyökönövények* közül nagyban a takarmány- és cukorrépa termelik.

A francia cukorrépa-félék közül a legbecsebbek: a *Vilmorin* cukorrépa, a mely 16—18% cukortartalmával tűnik ki, gyökere kicsiny, húsa kemény, hozama ha. kint 350 q. A *zöldfejű* cukorrépa, a gyöke nagy, hozama 500 q. Ebből kiválasztás által keletkezett a *brabanti* répa, melynek cukortartalma nagyobb, a két utóbbit főleg a szeszgyárosok kedvelik. Említendő még: a *rosaszínű*, Desprez, Simon-Légrand, Olivier-Lecoquu stb. A répa beváltási ára q.-ként 2.78 franc.

A *takarmányrépa-félék* közül termesztik: a *mammuth*, *olajbogyó*, *ökörzarv*, *sárga gömbölyded* stb. féleségeket.

A *murokrépa* takarmányozási célra kiterjedten termesztik Franciaországban. Legelterjedtebbek a vogesi s a zöldfejű; az előbbinek feje a talajból magasan kiáll, míg az utóbbié nem.

A *murokrépa* sorvetőgéppel vetik 50 cm. sortávolságra s háromszor kapálják, leginkább a lovak takarmányozására használják.

Ezen répafajtákon kívül termesztik még a *kerek vagy tarlórépa* is — többféleségben. E répa mint tarló, vagy mint közbeeső növény szerepel, de ugarba is kerül kalászosok után, a melyek tarlóját meghátják, télen megtrágyazzák és tavaszkor extirpálva — bevetik. Szórva vagy sorba vetik géppel 40—80 cm. sortávolságra s 30 cm. egyezik.

Mint tarlónövény két kalászos közé kerül. Ez esetben vetés előtt portrágyát vagy műtrágyát kap. Páris vidékén biborherével vegyest is vetik.

Most térjünk át a *mesterséges takarmánytermelésre.*

Az egyéves takarmánynövények közül leginkább a *biborherét*, *bükkönyt*, *takarmánykaposztát* és *tengerit* termelik.

Ezek között *legnagyobb területet foglal el a biborhere*, melyet minden vidéken, minden megyében termesztenek.

Ennek ott négyféle változata ismeretes. U. m. a korai, késői, késői fehéres virágú s az igen késői biborhere.

A biborhere nálunk is ismeretes takarmánynövény, ha nem is mindenütt termelik.

Termesztési előnyei: hogy őszkor elvetve rozsszal igen korai takarmányt szolgáltat, talajban nem válogat, a telet elég jól kiállja, magja olcsó.

A takarmány-tengeri vagy csalamádé ott is igen becses takarmánynövény. Vetik korán lelkerülő zöld rozs és biborhere után is. Csalamádénak rendszeren a nagyszemű, magasra növe tengerit vetik. A haladottabb gazdaságokban sorba vetik, kikelés után fogaolásban és sok helyen 1—2 kapálásban is részesítik. Lekaszálva kévékbe kötik s vagy zölden etetik vagy besavanyítják. A besavanyításnak több módja ismeretes. Ugymint, a Reihlen-féle (ásott vermekbe); Goffart-féle (falazott vermekbe) s a Cormuls-féle silókba; mivel ez utóbbi nálunk tudtommal nem ismeretes, a leírását közlöm szerző után. Megjegyzem ott el van terjedve, a gazdák jónak találták.

A siló a föld színe fölött, négy falból készült, egyik keskeny oldalán kibontható és

Oberurseli Mótorgyár Részvénytársaság, Oberursel

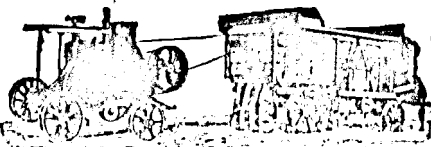
MAJNA-FRANKFURT MELLETT.

Iroda és mintaraktár: Bécs, VII., Lindengasse 7.

1077.

LEGJOBB ÉS LEG-
OLCSÓBB HAJTÓERŐ a „GNOM“ benzin-petrolin-motor-mozgony.

3000-nél több üzemben. — Könnyen kezelhető.
Villanyos gyújtással. — Okl. gépész felesleges.

Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás
ingyen és bérmentve.

Magyar levelezés.

Magyar levelezés.

tetővel van fedve, mint a Goffart-féle. (Ez utóbbi a fogarasi ménesbirtokon látható.)

A takarmányt akár vizes vagy hármatos, akár nem, közvetlenül a kaszálás után silóba hordják és egyenletesen eltergetik, ügyelve arra, hogy a sarkokba és a falak mellé megfelelő mennyiség kerüljön, a hol lábbal jól meg is tapossák. A készlethez képest 0.5, 1, 2 vagy 3 m. vastag réteget raknak s ez eljárás folytatódhat több napon át, míg el nem készültünk vele, csak arra kell ügyelni, hogy naponként, vagy legalább minden másnap egy új friss réteg (legalább 0.5—1 m. magasságban) kerüljön rá. Ez az eljárás 10, 15 sőt 20 napig is, minden hátrány nélkül húzódhatik s még előnyös is ez az után hordás, mert az előző nap berakott takarmány leülledve, újabb rétegnek ad helyet. A hely tehát jól kihasználható, hirtelen berakásnál ellenben a siló teltnék látszik, néhány napi üllepedés után pedig az egész tömeg jelentékenyen összeesik.

Mikor már a siló ekként fokozatosan megtelt, leszorították; e célra padló vagy deszka mellőzésével közvetlen a takarmányra annyi követ, hasábfát, zsákba rakott földet, vasuti sindarabot raknak, hogy négyzetméterenkint 1000 - 2000 kg. súly kerüljön.

Az állandó nyomás következtében a takarmány még jobban leülledik és megfelelő erjedésen megy át, minek befejeztével az már takarmányozásra fordítható, de éveikig is áll.

Veszteség, ezen eljárás mellett, helyesen körösztülvive azt, csakis a felső rétegen fordul elő, 10—20 cm. vastagságban. Az ekkép nyert takarmány kellemes szagot terjeszt. Besavanyításra nem csupán a tengeri szolgák, de a legkülönbözőbb szálas takarmányok.

A *bükköny* termelése a bitorhere után legkiterjedtebb. Az őszi bükkönnyt őszi rozsszal, vagy árpával keverik, a tavaszt zabbal vagy árpával. Vetése részletekben történik.

Az *évelő takarmánynövények* Franciaországban jelentékeny területet foglalnak el s azok között első helyen áll a vörös lóher, azután jó csak a lucerna (melynek magja tudjuk egész Európában hires).

A *vörös lóher* leginkább a cukorrépát és búzát termő talajokon termesztik. Rendesen tavaszi kalászosokkal együtt, ritkán őszi kalászosak alá, akkor is tavasszal erős fogasolást után vetik el; néhol júliusban pohánkával együtt.

A *lucernát* Franciaország déli részében termelik kiterjedten, hol az éghajlat enyhe s a talaj mély. Vetik szórva és sorba, védőnövényekkel s a nélkül, tavaszkor és őszszel. Védőnövényül árpa, zab, néhol búza is szerepel. Délen az őszi vetést védőnövény nélkül eszközlik. Legelterjedtebb a szóróvetés. Néhol 15—20 cm. sőtávra vetik és meg is kapálják.

A lucernát legtöbb helyen 4—5 évig szokták meghagyni. Néhol, a hol erre alkalom van, öntözik is. Ilyen helyeken ötször kaszálják.

A *baltacimet* száraz, meszes talajokon termelik. Jobb talajon enyhe éghajlat alatt kétszer kaszálják, egyebütt egy vágást ad s azután legelőnek használják.

A vörös herét különösen, de a lucernát s a baltacimet is fűfélékkel keverten is vetik. A herefűves keverék nagyobb terméseket szolgáltat.

A vörös heréhez 25—30% angol perjét vagy komócsint kevernek.

A kísérleti és mintatelepek.

A mezőgazdaságra gyakorlati értékű felfedezések kipróbált új eljárások és találmányok általánosítására a kísérleti és mintatelepek szolgálnak.

Ez a szolgálat azonban nem csupán a növénytermelési és trágyázási kísérleteket öleli fel, hanem kiterjed egyes művelési módokra, káros állatok irtására és különféle gépekkel való kísérletezésre.

A kísérleti és mintatelepek kétfélék: 1, egyik csoportba tartoznak a hosszabb időkre tervezett kísérletek pl. egy vetésforgó előnyei-nek bemutatása, 2. a második csoportba tartoznak azok a kísérletek és mintatelepek, a melyek csak egy-egy évre terjednek.

A kísérletek tárgya a vidék és a felmerülő szükséglet szerint változik; a növénytermelési kísérletek kiterjednek a különböző szántóföldi termények változataira (fajtákra), minőség s terméshozam tekintetében; a műtrágyázási kísérletek a különféle műtrágyákra, ezek féleségeire, az alkalmazandó mennyiség kipuhatolására s kimutatására.

A kísérleti telep egy-egy parcellájának területe műtrágyázási kísérleteknél egy, termelési kísérleteknél legalább fél hektár szokott lenni.

Ezen intézmények létesítésén kívül, Franciaországban 1887-től kezdve a mintagazdaságokat és művelési ágakat is jutalmazásba részesítik, azon szempontból indulva ki, hogy a termések fokozása, a termelés javítása, új termelési ágazatok meghonosítása, terméketlen területek termővétele szintén érdem, mert közvetve a közjólétet mozdítja elő.

A gazdasági díjak odaitélésénél oly gazdaságok vétetnek figyelembe, amelyekben a különböző művelési ágazatok: gabonatermelés, ipari növények termelése, rétművelés, állattenyésztés stb. az illető vidék viszonyainak vagy szokásainak megfelelőleg kiváló gondozásban, lehetőleg együtt felfalálhatók.

Ily minta kis gazdaságok már nálunk is nagyobb számban vannak s földművelési ministerünk által hathatós támogatásban részesülnek.

A kísérleti telepekről a „*Kísérletiügyi Közlemények*” tájékoztatják a gazdákat, melyeket egy központi bizottság szerkeszt s a földművelésügyi miniszterium ad ki.

Réti János.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ A tél hideg befolyása a rovarokra.

Igen sokan vannak, a kik azt hiszik, hogy a rovarok álcái és bábjai a kemény tél folyamán kipusztulnak s azért kívánatosnak találják a hideg teleket, avval is támogatván érveiket, hogy a magas északon a rovarok elpusztulnak. Ez az utóbbi igaz, vagyis valóban nincs rovarvilága vagy legalább is nagyon szegény abban a magas észak; de ne feledjük, hogy ez azért van, mert a legtöbb rovar nem találja ott meg létfeltételét; azonban ha ma faunája meggazdagodnék bár a sarkvidékeknek is, úgy biztosak lehetünk felőle, hogy holnap felszaporodnék annak rovarvilága is, hogy az egyensúlyt helyre állítani segítsen pusztítása által. Hogy mennyire nem áll az okoskodás, azt bárki megkísérlelheti a rovarok álcáival és bábjaival, ha azokat akár szabadon, akár a fák kérge alatt, akár pedig a fagyos földben áttelelteti a tél természetes hidegében vagy mesterségesen előidézett hidegben. E mellett bizonyítanak a statisztikai adatok is, a melyek szerint kemény tél után sohasem tapasztaltuk azt, hogy a rovarok vagy hernyók kevesebb mennyiségben jelbetektek volna tavasszal; de igenis, előfordult az eset, hogy kemény tél után egynémely rovar vagy hernyó nagyobb mennyiségben lépett fel mint más éveken, ez azonban nem a tél folyománya, hanem a természet egyéb rendén alapszik.

K. Ö.

+ A tej konzerválása fagyasztás útján.

Mintegy nyolc-tíz éve lehet, hogy azon tényből indulván ki, miként a tej a szállításkor, a rázkódás következtében igen könnyen bomlásnak indul: kísérleteket az élelmes francia Querin, a tejnek megfagyasztásával Sokan, a kik nem kísérleteztek ez irányban, hitetlenül rázták fejüket. Ma már azonban sokan és sokfelé tettek kísérleteket fagyasztott tejjel s azt már az egyenlítő vidékéig is elszállították ily módon felbomlás nélkül. Nem kell hozzá

egyéb mesterség, mint a frissen fejt tejet megfagyasztani s megszilárdulván, rossz hővezetőkkel elátott falu edényekben bátran eltehetjük hideg helyre avagy szállíthatjuk bárrová, mert felolvasztva éppen olyan állapotban találjuk, mint fejtés után s alkalmas a lefőlözésre és vaj köpülésre akárcsak a tegnapi. A fagyasztást a legegyszerűbb jéggéppel lehet eszközölnünk az év melegebb szakában, télen pedig maga a természet megfagyalja azt. Az ily módon konzervált tej biztosan eláll 2—3—4 hétig is és ez nagyon fontos körülmény különösen olyan helyen is, a hol a tejet nem lehet mindig egyenlő mennyiségben értékesíteni, hanem egyszer több, egyszer pedig kevesebb mennyiség fogy el. K.

+ A kőszén hamujának értékesítése.

Ma, amidőn a kőszén oly nagy szerepet játszik különféle gyári üzemből, csudálatos, hogy annak hamuját nálunk oly kevéssé értékesítik, pedig úgy kerti, mint szántóföldek és rétek trágyázására, illetve talajjavítására egyike a legkitűnőbb anyagoknak. Különösen alkalmas a nagyon kötött és agyagos földek föllazítására, amely célra némely vidéken sokkal könnyebb kőszén hamuhoz, mint homokhoz jutni. Az ilyen földre, ha 5—6 centiméternyi magasságban kőszénhamut terítünk s azt a kerti földdel ásás vagy a szántófölddel alászántás által megvegyítjük, akkor ezáltal nemcsak fellazítottuk, hanem kitűnően meg is trágyáztuk a földet úgyannyira, hogy pár évre minden más trágyaneműt megtakaríthatunk az ilyen földterületeken. De még igen fontos szerepet játszik a kőszénhamú a mohos, nedves talajú, savanyú növényzetű rétek megjavításánál, amelyekről különösen a mohát, tudjuk nagyon jól, hogy milyen igen nehéz eltávolítani. Az ilyen rétek egészségtelen feltjain alkalmazott kőszénhamú, azt teljesen megjavítja, minden mohót kiirt róla, valamint a savanyú fűneműt s azoknak helyén a legjobb kaszáló lesz s a here nemű kitűnően megterem. A hamut a réten nem kell alászántani, hanem csak 2—5 centiméternyi vastagságban kiteríteni, aszerint amint azt rosszabb, nedvesebb, mohosabb vagy egészségesebb részekben alkalmazzuk, jó azonban, ha a hamut átszítaljuk, hogy így minél jobban beszívároghasson a nedves talajba.

+ Mi módon lehet a galambokat leg-

könnyebben felhizlalni? A galambtenyésztők rendszerint magukra hagyják a fiók galambokat s ha már kissé megtollasodtak, akár kövérek, akár soványak, piacra vetik vagy saját fagyasztási céljaikra használják fel. Pedig éppen úgy, mint egyéb fiatal szárnyasnál, úgy súlyra, mint izre, igen nagy befolyással van némi hizlalás. Hogy a galamboknál is, a magától felcseperedett és a hizlalt galambfiók között igen nagy a különbség s azért nem kell a fáradságot kimélnünk, mert az nagyon kifizeti magát s nem sok anyagi áldozatba kerül. A galambfiókat, ha tollasodni kezdenek, ki kell vennünk a fészekből s lágy mohával vagy hasonneművel kosarakat bélelünk ki s abba ültetjük bele a fiatal galambot és az anyja helyett tápláljuk oly formán, hogy naponta háromszor és pedig öt—öt órai időközben főtt kukoricával etetjük és pedig addig, a míg a kukorica langyos és egyszerre nem adunk egy-egy galambnak többet 30 szemnél. Megjegyzendő, hogy a kosárfészkeket oly helyen kell tartanunk, a melyet a levegő szabadon járhat ugyan, de a mely a világosságtól meglehetősen ment. A fiatal galamboknak csőrét eleinte fel kell tátani kézzel, azonban később hozzá szoknak az etetéshez s maguk feltátják. Ha ily módon hizlaljuk a fiatal galambokat csak tíz-tizenkét napon keresztül, akkor azok a galambpecsenye netovábbjaivá válnak.

K. Ö.

A legizlősebb fényképek és nagyítások készülnek Ferenc és Társa műtermében Kolozsvár, Wesselényi-Miklós-u. 15. sz. alatt Jutányos árak, pontos kiszolgálás.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Az országos közdazdasági alap.** Az 1889. évi XXXI. t. c. 2 millió 400 ezer koronát hocsajtott a pénzügyminiszter és földmívelésügyi miniszter kezelésére, hogy az közgazdasági célokra fordíttassék. Ezen összegből hosszabb lejáratu kölcsönök adattak új közgazdasági ágak meghonosítására. Az összeg nem bizonyult elégnek, mind több és többször jelentkezett annak szüksége, hogy az állam legalább nyugodt, hosszabb lejáratu kölcsönökkel jöjjön segítségére a vállalkozásoknak, melyek közgazdaságunk fellendítését célozták. Azért az új beruházási törvényjavaslatban a kormány 15 millió koronát kér a közgazdasági alap dotálására. Ezen összeg egy részét a lenés kendertermesztés föllendítésére, mesterséges áztatók, gépek, készítő és földmívelési telepek létesítésére óhajtja a földmívelésügyi kormány felhasználni. Más mezőgazdasági államok jelentékeny áldozattal igyekeznek terményeinknek piacokat hódítani, ez a verseny némely cikkben hatását máris érezteti. Azért kellene olyan intézkedések, amelyek terményeinknek piacképessé tételét és a kedvező értékesítést szolgálják.

— **Védekezés a ragadós száj- és körömfájás ellen.** Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter „Utmutatás a ragadós- száj- és körömfájás elleni védekezésre” cím alatt 30 000 példányban egy kis füzetet bocsátott ki a törvényhatóságokhoz a gazdaközönség sorában való szétszórás végett. A füzetben igen hasznos tanácsokat találhat a gazda arra, hogy a ragadós száj- és körömfájás ellen miként óvhatja meg jószágait sikeresen. Ismerteti a betegség tüneteit s a gyógyításra a gyakorlatban jónak bizonyult zöldgállicsal való kezelést ajánlja. A zöldgállicből 4 dekát kell egy liter vízben feloldani s ezt két részben — reggel és este — kell a beteg marha szájába önteni; ez a kezelés három napig folytatandó. A száj- és lábsebek kezelésére székfűvirág, vagy zsálya forrázat is használható, amelybe kevés vasgálic teendő. Ilyen kezelés mellett gyógyul a marha legkönnyebben.

— **A termés veszedelme.** A földmívelésügyi miniszteriumhoz a gazdasági tudósítók-tól e távirati jelentések érkeztek június 5 én: Csik vármegye felcsiki járásában Rákos, Görögcsfalva és Mádéfalva községek határában egy óráig tartó jégeső volt, a mely tetemes károkat okozott Fogaras vármegye fogarasi járásában délután nagy vihar és mogyoró nagyságu jégeső volt, a mely Felső-Szombatfalva határában egy harmadrészben érve, kárt okozott; a kender állítólag megsemitette. Június 7-én: Krassó-Szörény vármegye facseti járásában Igazfalván délután felhőszakadás következtében árvíz volt, mely 600 katasztrális hold földet borított vízzel. A kárt még eddig nem lehetett megállapítani. Bács-Bodrog vármegye zsabalyi járásában, Csurog község környékén és Zenta város határában, továbbá Tolna vármegye Dombóvár vidékén 8 dikán hajnalban mintegy két óráig tartó köd volt, mely a virágzó buzára károsan hatott.

— **Gyapju.** Az emelkedő mozgalom folyton halad, sőt mindinkább hevesebb arányokat ölt. Az anversi aukcióra ráduplázott a londoni hol az árak ismét rohamosan emelkedtek. Ezuttal a durva fajták vezettek, melyek a megelőző emelkedésekben nem részesültek volt arányosan. A külföldön uralkodó hangulat persze már nálunk is érvényesítette befolyását, amennyiben kiskereskedők, nagykereskedők, egyaránt belepték a vidéket és a teljesen vagy részben tájékozatlan termelők-től poton árakon vagy csekély ártöbblettel elvásárolgatták a gyapjukat. Ugy, hogy a gazdaközönségnek megint csak azon része fogja az áremelkedést teljes mérvben élvezni, mely gyapjút sem szerződésrel le nem kötötte, sem pedig már eddig odabaza el nem adta, hanem mely termékével a budapesti gyapju-aukciót fogja felkeresni. Sajnos, hogy ez a gazdaközönségnek csak csekély hányadát ké-

pezi. Az aukció hasznát nagyobbára megint csak a kereskedővilág fogja zsebre vágni. Mert minden kétségen kívül az aukciókon fog az áremelkedés teljes egészében kikristályosodni. Ott az idén oly nagy külföldi vevőközönség fog résztvenni, hogy a leghevesebb versenyre lehet számítani.

— **Elvi jelentőségű határozat.** „Szőlőcsösznek gazdája ellen hátralékos bére iránt indított ügyének elbirálása, habár a vármegyei szabályrendeletben nem cselédnek, hanem szegődményesnek van minősítve, a köz. hatóság hatáskörébe tartozik,“ (A m. k. minisztertanács 1902. évi szeptember 13-án hozott határozata.)

— **Az első spiritusmótor-ek a gyakorlati életben.** A porosz királyi házi minisztere Wedel Piesdorf a schildbergi koronauradalom részére beszerezte a majnai Frankfurt melletti Oberurselban lévő közismert Oberurseli Mótorgyár részv. társ. által szerkesztett első spiritusmótor-ekét. Schildbergben a tavasszal ezen géppel végzett szántási munkálatok különösen sikerültek s bizonyoságot szolgáltatott arra nézve, hogy a szántás a spiritussal sokkal olcsóbb, mint szénrel (a schildbergi uradalom eddig bérelt gőzkéivel dolgozott.) A végzett szántás különösen a szeszmótorok bámulatos egyenletes húzása folytán a legnagyobb mértékben a szántóföld egy lapos síkságot mutat és szinte azt a benyomást teszi az emberre, mintha már boro-nálva is volna. A mótorgyár által a naponkénti szántási munkálatok jelentékenyen fokozva lesznek, minthogy az eke a szeszmótor által a szántóföldeken kezdettől fogva egyenletes gyorsasággal lesznek vontatva. Ezen spiritusmótor, mely kettős gép szerkezetű, 60 lóerő kifejtéssel bír és egy négyvasú, mélyszántású ekével kombinálva, még kövces és agyagos talajban is 14 hüvelyes barázdá mélységig elégségesnek bizonyult. A szeszmótorok mozgása — gépenként 18.000 kg. súlylyal — könnyű és biztos. A víz és szénfuvarozás elesése a nagy távolságok folytán különösen kellemesen tűnik szembe s azáltal a megtakarított kiadás jelentékeny. Mint halljuk, az Oberurseli Mótorgyár részv. társ. megkereste a minisztert, hogy ezen szeszmótorokat a f. év június havában 18 — 23-ig Hannoverben megtartandó kiállításon kiállíthassa.

— **Helyiségváltoztatás.** Barthel Mihály és Társa bécsi cég vegyészeti gyárának (különlegességek: takarmánymész, carbolineum, tetőpapiros, olajok és zsírok, valamint Antimerulion házgomba ellen) iroda- és raktárhelyiségeit e hó 15-től kezdve Kepler-utca 20 sz. alól X/3. Siccardsburggasse 44. sz. alá helyezte át.

— **Pef (porcellán-email-festék) mosható, porcellánszerű falmázolat.** Tejgardaságokban, sajt- és vajkészítő helyiségekben, folyókák, fürdőszobákban, klotzetekben stb. már régen sült feketnek oly falfelületekre, a melyek egyszerű módon tisztántarthatók és ezáltal por, piszok, penész, zsírfoltok eltávolítását teszik lehetővé. — Amint szakkörök kivétel nélkül kedvező ítéletei igazolják, ezen követelményeknek a Lutz-féle Pef (Porcellán-email-festék) felel meg legjobban, mivel ezen festékekkel porcellánszerű kemény, sima és tartós mázolatot nyerünk, a mely mindenkor a legcsekélyebb káros befolyás nélkül vízzel megmosható. Egy ily Pef-mázolat a közönséges olajfestékek úgy a könnyű tisztíthatóság, valamint tartósság és szép külső tekintetében jóval fölülmúlja és sehol sem szabadna hiányoznia, a hol mosható felületeket nyerni óhajtának. Azt hisszük, hogy t. olvasóink érdekeit szolgáljuk, ha ezen Lutz Ede és Társa pozsonyi tektéggyárosok által előállított festékre különösen figyelmeztetjük. (1036. I.)

Jámbor Mihály
magán
Tánc- és Vivóterme
Sétater-utca 10. sz.

Jámbor Mihály Kolozsvár elsőrendű táncmestere május 1-től október 1-ig meghívásra uri házakhoz vidékre is elmegy tanítani. Levélbeni tudakozásra azonnal válaszol. 1104

A nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánljuk

CZINK JÓZSEF műruhafestő
és vegyészeti tisztító intézetét Kolozsvárt,

Wesselényi Miklós-utca 25. szám alatt
1114. Műhely: Dézma-u. 5. sz.

Fióközllet: Bánffy-Hunyadon.

Festésre és tisztításra elvállal mindennemű
foltosodott vagy színehagyott

női-, férfi- és gyermek-ruhákat,

szőnyegeket, burorszőnyegeket, függönyöket, kesztyűket és bármilyen
déllel ellátott tárgyakat, melyek egészben lesznek festve és tisztítva
felüljárás és a legolcsóbb árak mellett. Sürgős esetben a ruhák 24 óra
alatt készülnék. — Postai megbízásokat is ugyan 6 ponton az országban.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egy szemlélő-nek. Cikkét sajnálatunkra nem közölhetjük, mert tárgya egy gazdasági lap keretén kívül esik. A kézirat rendelkezésére áll.

Több gazdatisztnak. Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egylet útján, vagy közvetlenül az Orsz. Gadasági Segélypénztárba belépni akarók, ha az I. csoportban 1-nél több tagsági könyvet óhajtának váltani, a pénztári, kör- vagy járásorvos által meg kell, hogy vizsgáltsák magukat az egyesület által megküldendő blanketta kitöltése mellett. (Az orvosnak fizetendő vizsgálati díj 2 K.) A tagsági díjat a tagsági könyvek megkapása után az ottani póstahivatalnál kell mindenkor befizetni.

A „SZT. ANNA“

Malátakészítmények és italok

a legjobbak.

1129

Szt. Anna Malátacakes

minden egyéb liszt hozzáadása nélkül 78—80% maláta kivonatot tartalmazó malátából készül. A legjobb és legizletesebb

● tea- és tápsütemény ●

felnőttek és gyermekeknek, egészségesek és betegeknek. 1 nagy doboz 2 korona, 1 kis doboz 50 fillér. — — — — —

Szt. Anna Maláta-Likör

a legjobb és legegészségesebb üdítő ital. kellemes ízű és zamattú, tiszta, festetlen ital. A *likörök királya*. 1 palack 2.30 kor.

Szt. Anna Malátakeserű

kitünő ízű és hatású, kiváló gyomor-erősítő, étkezés előtt 1—2 pohárral az étvágyat gerjeszti és az emésztést elősegíti. 1 palack 2.30 korona. — — — — —

A Szt. Anna malátakészítményeket elsőrangú orvosi tekintélyek ajánlják.

Kizárólagosan gyártja:

a Szt. Anna Malátakészítmény Vállalat Kis-Velenczén.

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősege Kolozsvárt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alapítókéje 40 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os

Záloglevélkölcsönöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4.95 százaléknál, nagyobb városokban fekvő házakra 4 1/2% évi törlesztéssel 5.25 százaléknál évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5.35 százaléknál és nagyobb városokban fekvő házakra 4 1/2% évi törlesztéssel 5.65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfai adnak véleményét. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségykötvények

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

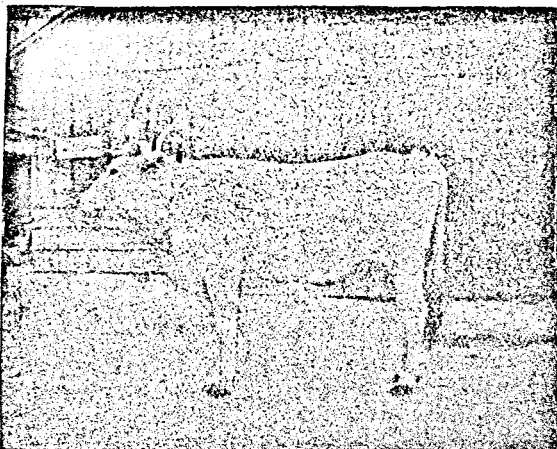
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJD ONA

Ösmeri ön a legujabb „KALMÁR“-rostákat Lóhere-mag és gabonatisztító gépeket?

1158

Mindezek a gazda legjobb kincskereső eszközei

Bővebb felvilágosítást ingyen és bérmentve ad Kalmár Zs. utóda rostagyáros Hódmező-Vásárhelyen.

Eladó

K.-Széplakon vasuti állomás és posta Bonyha
10 drb két és 15 drb egy éves, szürke,
igen fejlett szép testű ökorborju.

Értekezni lehet Buzogány János gazda-
tiszttel. 1159

Birtokot keresek
megvételre Erdélyben,
100—150 hold körül, jó
lakóházzal, gazdasági
épületekkel. Megyei
székhely vagy nagyobb város közelében lévő
előnyben részesül. Ajánlatokat az ár megjelölésé-
vel és a birtok részletes leírásával „Gazda“ címre
poste restante Vizaknára kérek. Közvetítők kizárva.
1160.

Egy levelező lapon kérjen mutatószámot a

„Baromfitenyésztés“

című képes hetilapból.

E szakfolyóirat felöleli a gazdasági és sportbaromfi-, éneklő és
díszmadár-, galamb- és háziállat-tenyésztési kérdéseket.

A baromfitenyésztés minden ágáról közölt nagy-
számú cikkeket mindig a legjelesebb tenyésztők írják.

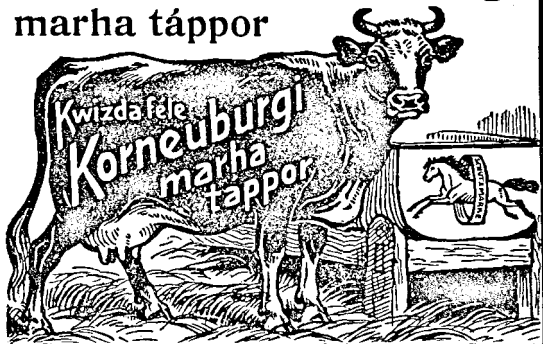
A lap hetenként 16 oldal terjedelemmel jelenik meg s az ország
minden részében el van terjedve.

Szerkeszti. Hreblayné Dedinszky Adél.
1149. Előfizetési ára: egész évre 8 korona.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Csömöri-út 5.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVÁRT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt
(Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltókölcsonöket nyújt és
BETÉTRE 5 SZÁZALEK KAMATOT AD.
(1004.)

KWIZDA féle Korneuburgi marha táppor

Értendő szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a
legtöbb istállóban használatban van étvágy — hiány s rossz
emésztésnél, a tej javítására és a tehének tejelőképességének lo-
kozására, csontöréseknél. — 1/2 doboz ára 1 korona 40 fillér, 1/2 do-
boz 70 fillér. Csak a fenti védjeggyel valódi. Kapható minden
gyógyszertárban és gyógytűkereskedésben. Főraktár: Kwizda
Ferencz János, cs. és kir. osztr.-magyar, román királyi és
bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneu-
burg, Bécs mellett.

HERMANN E.

Varrógép és kerékpár nagy raktára
Kolozsvár, Egyetem-utca 6.

Ujjonnan berendezett mechanikai műhelyemben min-
den mechanikai javítások olcsón, gyorsan és pontosan
eszközöltetnek.

VARRÓGÉPEK!

Egy valódi családi Singer varrógép himzőkészülékkel
ellátva 30—50 frtig. Egy karikahajós 65—80 frtig.
Egy Central Bobbin 86—90 frtig. Eredeti Hove C.
Wheler & Wilson D. 12, Manufacturing & C. New-
York, Balkara Cylinder stb. A varrógépek kedvezmé-
nye: Heti vagy havi részletfizetésre is vásárolhatók.

Gépeimért 10 évig felelek.

Egy új kerékpár angol villával 70—90
frtig. Kerékpár köpeny 4—6 frtig. Kerékpár
tömlő gumi 2 frt 30 krtól 3 frtig. Kerékpár
csengő 35 krtól 1 frt. 50 krig. Kerékpár acetilen
lámpa 2 frt. 50 krtól 5 frtig stb.

Csakis készpénzért. 1109

„Kristály“

gőzmosó intézet Kolozsvárt,

a vasuti indóház átellenében.

Telefon szám 500.

A mai kor legujabb gépeivel felszerelve,
gőz- és villanyerőre berendezve, mos, vasal
női és férfi fehérneműeket gyorsan, a legszebb
kivitelben, mintha csak új volna.

Vidéki megbízások legpontosabban esz-
közöltetnek.

Felvételi helyek: Kolozsvárt Laskai Fe-
rencz és fia, Kossuth L.-u 7.

Vidéken: Maros-Vásárhelyt Volster Kál-
mán, Gyulafehérvárt Weisz Dezső és társa
utóda, Deésen Papp Jenő, Ludason Altmán
Jakab, Zilahon Gerő Antal és Társa, Beszter-
czen Tabovics Sámuel, Déván Szöcs József
kereskedők. 1107

Szives tudomásul!

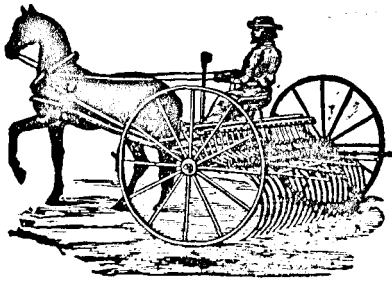
Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel,
hogy a Deák Ferencz-utoza 40. sz. alatt levő
nagy posztó- és gyapjuszövetáru-raktárunkban
a nyári idényre a napokban újabban érkeztek
férfi és női szövet-ujdonságok.

Bátorkodunk ez uton is meghiv-
ni a n. é. közönséget az újabban
érkezett és dúsán felszerelt
szövet-áruraktárunk megtekinté-
sére, melyben a legdivatosabb és
legfinomabb hazai, angol és
brünni gyártmányu szövetek
vannak szép minőségben és nagy
választékban.

A n. é. közönség szives pártfogásáért esedezik

Moskovits Berta örökösei

Zauderer, üzletvezető. 1140

KÜHNE E. hazánk legrégebb MOSONBAN

Alakult 1856-ban. elismert gondos kivitelben kaphatók: Alakult 1856-ban.

czukorrépa-, kukorica- és burgonya-míveléshez

legalkalmasabb és legújabb szerkezetű

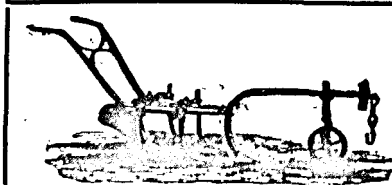
kézi, egy és többsoros fogatos kapálóeszközök és töltögetők.

LÓGEREBLYÉK különféle szerkezetben. — FÚKASZÁLÓ és ARATÓGÉPEK lényegesen leszállított árban. 1099

Bevált hírneves „MOSONI DRILL“ tolokerekes sorvetőgépek,
kézi- és járgányos cséplőgépek; különféle szerkezetű egy és többvasu ekék, szántó- és rétboro-
nák, mindennemű talajművelő-eszközök dús választékban.

Főraktár: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körut 57/a sz.

Erdélyrészi kiz. képviselőt: az „Erdélyi Kereskedelmi Társaság“-nál (Kolozsvár, Petőfi-u. 7.)

THOMAS-SALAK

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya az összes kalászosok és kapások alá, valamint a rétekre. Hatása éppen oly gyors, de tartósabb, mint a szuperfoszfáté. Ezen kitünő műtrágyát úgy a foszforsav, mint citromsavban oldhatóság és porfinomság szavatolása mellett pontosan és lelkiismeretesen szállítja

Kalmár Vilmos BUDAPEST,
VI., Teréz-körút 3.

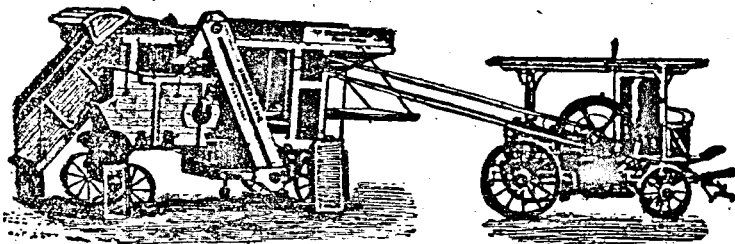
a Thomassalakgyárak, Berlin, vezérképviselője a magy.
korona országainak területén. 1130

Óvakodjunk a
hamisításoktól
és csakis csillag

védjeggyel
ellátott zsákokat
vegyünk át.

Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva

DÉNES ÉS SUGÁR BUDAPEST,

V., Lipót-körút 17. szám.

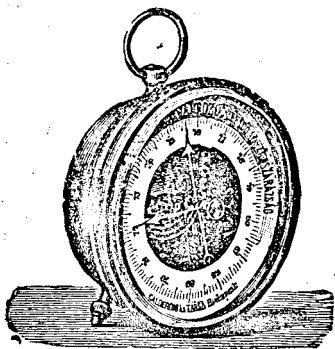
ÁLLANDÓ MOTOR-KIÁLLÍTÁS 1151

benzin-, spiritus-, petroleum- és generátorgáz-motorokban minden rendszerű

bel és külföldi gyártmányok fekvő- és álló-szerkezettel.

Locomobiljaink cséplési célokra a legalkalmasabbak és elismert legjobbak csokely súly, könnyű kezelés, állandó készenlét az üzemre benzinfogyasztás 3-5 fillér óránként és löerőnként.

Teljes malomberendezések. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Calderoni és Társa Budapest, Váci-utca 1.

Aneroid légsúlymérők, higany légsúlymérők, (Hygrométerek, nedvmérők), Lambrecht-féle polyméterek, Thermohygroscopok és időjelző készülékek (Weller-telegraph), esőmérők, maximal-minimal hőmérők, melyeken leolvasható a volt leghidegebb és legmelegebb, valamint a jelen hőfok. Zivatarjelző hőmérők, vilamos fagyjelző hőmérők, szoba hőmérők, melegágy hőmérők, kazal hőmérők, pincze hőmérők széles beosztással, keverék-hőmérők.

Burgonya-mérlegek és gabona-mérlegek, Must-, Bor- és Pálinka-mérők; hitelesített szesz-mérők, hitelesített cukor-mérők,

Alambic Salleron készülék a bor szesztartalmának meghatározására.

Földmérő műszerek, aczélmérő szalagok vaskereszten, Mérő-láncok rectificatióval, szög-tűző korongok, szögtükrök, léptékek és rajzszerék

Tábori, vadász és színházi látosövek, Zeiss, Busch és Goerz-féle prismás távcsövek, Szemüveg és orrcsipek és védőüvegek, Fényképezeti készülékek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. 1150

JUNÁSZ LAJOS

GÉPGYÁR, VAS- ÉS RÉZ ÖNTŐDE

KOLOZSVÁR.

Telefon 198. Trefort-utca 13.

Elvállal mindennemű gyár- és malom berendezését, gazdasági gépek javítását.

Állandó raktár, kézi cséplőgépek, kutak, vízszivattyúk, gőzfűtési és vízvezetési alkatrészek, minden alaku és méretű kazán rostélyok, gazdasági gépek alkatrészeiből.

Olajsajtók, közlőművek, fogas és szíjkerékek.

Mindennemű gép- és kereskedelmi öntvények.

Nagy gépjavitó műhely.

Szolid és pontos munka, jutányos árak. 1152.

Mótor-benzint

minden fajtsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.
brassói gyárából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők.

Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készsággel megadatik. 1032.

Fehér Orpington tojás!

Angolországból behozott — fehér vagy sárga — eredeti tenyésztőrsz tojással darabonkint 2 kor.

Magyar × Orpington darabonkint 50 fill.

Szétküldés a rendelések sorrendjében történik. — Gondos csomagolás önköltségén számítatik.

Rendeléseket elfogad: **Maurer János,**
1090. **Keckemét.**

Birtokok eladó!

Bánáiban 1750 holdas házilag kezelt birtok szép kastélyval. felszereléssel 275.000 frt. — A fővárostól 4 órányi távolságra 500 holdas I. rendű szántó, jobb föld még Békésben sincsen, 8 szobás urilakkal 120.000 frt. Törlesztéses kölcsön 55.000 frt. Gyorsvonal helyben. — Nagyvárad vidékén 500 hold 55.000 frt. vasútállomás a tanyán. — Zalában 200 hold, 5 perc a vasútól, 25.000 frt. — Nógrádban 600 holdas birtok 7 szobás urilakkal, teljes felszereléssel, függő terméssel, 60.000 frt. Törlesztéses kölcsön 32.000 frt. — Kassa vidékén 500 hold házilag kezelve 55.000 forint. Bankkölcsön 35.000 frt. — 1000 holdas birtok a főváros közelében, urilak és gazdasági épületekkel mintaszerű házilag kezelt, holdankint 230 frt. — Ugyanitt 750 I. rendű fekete talaj, a vidéken a legjobb birtokok közé tartozik, fényes úrikastélyval. — Hontban 300 holdas, mintaszerűleg kezelt és felszerelt birtok, csinos urilakkal, felszereléssel, cukorrépatermeléssel, függő terméssel, 60.000 frt. — A fővárostól vasúton 1 órányra 100 hold I. rendű fekete kötött talaj, szép úri belsősséggel 30.000 frt. — Kisebb és nagyobb birtokok, nyaralók 10, 20, 50 holdas szántóföldek eladásra bejelentve vannak. Bővebbet 1145.

„La Confidentia“ intézet

hatóságilag engedélyezve, alapított 1877.

Budapest, VII., Garai-tér 14. (Válaszbélyeg)

SZIVATTYUK

minden neme; házi, nyilvános, mezőgazdasági és ipari célokra

Legjobb gummi- és kender-tömlők.

1128 Mindenféle csövek, csapok stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

W. GARVENS, Wien,

I., Wallfischgasse 14. sz.

Schwarzenbergstrasse 6.

MÉRLEGEK,

legjobb javított rendszerű töltes futósúlyú és hídmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, barommérlegek. Betéti-társaság szivattyú- és mérleggyártásra.

Páris 1900. Grand Prix! (328. sz.) Páris 1900. Grand Prix!

Eredeti Singer-varrógépek házi használatra
és minden ipari célra.

Nagy tartósság! Egyszerű kezelés! Magas szolgáltatási képesség!

Ingyenes oktatás a divatos műhímzésben is. — Varrógépekhez való elektromotorok minden nagyságban. Különleges varrógépek zsákvarrásra, zsáktömésre, zsákfoltozásra és szegésre. Erőhajtány berendezések a legújabb és legbeváltabb szerkezetben.

Temesvár 1891. Aranyérem! Singer Co. Debreczen 1894. Arany oklevél.

varrógép részvénytársaság,
Kolozsvár, Jókai-utca 3. 1132
Brassó, Kapu-utca 23. szám. Maros-Vársárhely, Széchenyi-tér 55. szám. Agrár bank-épület. N.-Szeben Vasút-utca 5. sz.

Májerszky Barnabás
gépgyáros Nyiregyházán

készít sok évi tapasztalatok nyomán mint specialista

Viznyomásu olajsajtókat,

Olajmagzúzókat egyszerű s több hengerrel,

Olajmagpörkölőket gőz- és tüzfűtésre,

Olajfinomító gépeket s az olajgyártással kapcsolatos minden berendezést.

Eddigi kivitel 120 telep üzemben. 1093

Fehér Miklós gépgyár részvény-társaság

Budapest, V. ker., Külső Váci-út 80. szám. 1076.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült mezőgazdasági gépeket, továbbá saját gyártmányu különböző gazdasági gépeit!

Csere üzletek köttetnek!

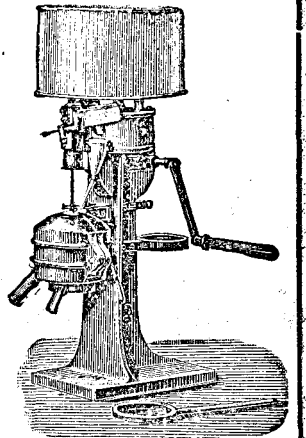
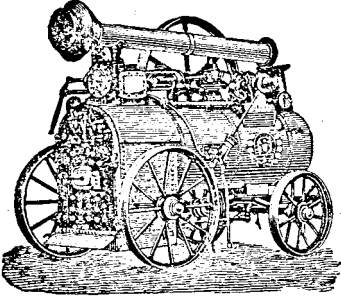
Használt és javított lokomobilok és gőzcséplő gépekben

az ország legnagyobb raktára.

TEJFOLÓZÓ GÉPEK és teljes tejgazdasági berendezések.

Szaksterű fölvilágosítás és árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Erdélyi összes vármegyékben cégünket Wessel Leó képviseli, Kolozsvárt, New-York szálló.

„Pef” (Porcellán-Email-Festék)

falakon és fán

porcellánszerű, mosható mázolatot ad.

Legnagyobb tisztaság. Sok évi tartósság.

Nincs por, piszok, penész a vele mázolt falakon.

Gazdasági üzemek, mint tej-, vajkezelési és sajtkezelési helyiségek istállók, gépházak, élesztőkamrák, konyhák, fürdőszobák, klosetek stb. részére felette célszerű.

Kimerítő ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok.

Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

1036. I.

Háztulajdonosok figyelmébe!

Kolozsvárt 1897 óta fennálló

Bádogos műhelyemre

felhívom a háztulajdonosok és építető urak b. figyelmét, miszerint készítek:

- 1 m. fedél befedést 18. sz. vasbádogból kétszer festve 2 k. 34 f.
- 1 m. fedél befedést 20. sz. vasbádogból kétszer festve 2 k. 20 f.
- 1 folyó méter függő esatornát 18. sz. vasbádogból 1 k. 40 f.
- 1 m. fedél festést — k. 16 f.
- 1 darab fedél ablak 5 k. — f.

Minden e szakmába vágó javításokat olcsón készítek; munkámért 2 évi jótállást vállalok.

Kiváló tisztelettel.

KOLOZSVÁRT,
Dézsma-utca 3.

1137.

Weisz József,
bádogos.

Olcsó bádogos munkákat készítek!

Olcsó bádogos munkákat készítek!

HUBERT J. E.

pezsgőbor-pinczéi

POZSONY.

Különlegességi jegy:

GENTRY-CLUB a budapesti orsz. kaszinó pezsgője.

Kapható minden jobb vendéglőben és kávéházban.

1069.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenkint, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület hirdetései:

Kezelő-tisztartó kerestetik

1500 holdas birtokra, melyből 450 hold erdő, a következő feltételek mellett: a pályázónak nős embernek kell lennie, aki a gazdaság önálló kezeléséhez szükséges gyakorlatot már hasonló birtokok kezelésével megszerezte és a számvitelben is jártas. Az állással járó fizetés, természetbeni illetményeit és a marhatartást is beleértve, mintegy 2000 koronára számítható.

Pályázatok az eddigi működést föltüntető bizonyítványok másolatával felszerelve az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatalához küldendők be. (Kolozsvár, Petőfi-utca 7.)

Alkalmazást keresők

Kolozs monostori tanintézetet jeles eredménnyel végzett, 7 évi gyakorlattal bíró 30 éves egyén, ki a gazdaság minden ágában és a számvitelben teljesen járatos, beszéli a magyar és román nyelvet, gazdatiszti állást keres, helyét bármikor elfoglalhatja. 1147

Különfélék.

Körültekintés a baromfityenyésztés összes ágai.

Irta: Dr. RODICZKY JENŐ.
Megrendelhető a szerzőnél Budapesten, V., Klotild-utca 22. sz. 2 korona 20 fillér előleges beküldésével vagy p. utánvétellel. 1155.

Magasabb képzettségű gazdasági

főtiszt,

50 éves (2 helyen szerzett) gyakorlattal ajánlkozik

jószágmányzó-nak,

jószáigazgatónak,

esetleg: uradalomak üzemterveinek kidolgozását is elvállalja. Javadalmazást %-ban is elfogad.

Kaucióképes, munkabíró és jelenleg is állásban van.

Bővebb felvilágosítást komoly reflektánsnak: a szerkesztőség ad. 1043

Tyuktenyésztés

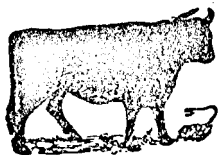
II. átdolgozott és bővített kiadás.

90 képpel. Ára 3 korona. Nélkülözhetetlen minden baromfityenyésztőnek, 200 oldalon minden kérdést részletesen letárgyal és pontos utmutatást ad. Ezen új kiadás tárgyalja az új opington tyukfajtát, az amerikai keltető gépeket és az amerikai kapcsolozást.

Kapható 3 korona beküldése ellenében bérmentve

Hreblay Emil

állattenyésztési m. kir. felügyelőnél Budapest, VII. ker., Csömöri-ut 5. szám, II. em. 8. 1051

Simmenthali üszők

megvételre kerestetnek (12—15 drb.)

Levélbeli ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek.

(2)

SIMONFFY ISTVÁN

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, Kultorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségsszámítás bérmentve küldetik. 1038

BÉLHURUT

kitűnő gyógyszer a CORNIDES-féle „Fekete áfonya gyógybor”. Kapható gyógyszerüzletekben; a hol nem kapható, oda 5 üveget 8 koronáért bérmentve küld 1056

Felka (Szepes megye). Erdei gyümölcsöket földolgosó telep.

Magyar harci kanári tenyészte Debreczenben.

Madárkedvelőkhez intézem szavaimat: Rendeljenek nálam kanári madarat! Harci eredetű kanári tenyészték. Bárán merem adni, mert hangjai szépek. Hangpróba természetben, aki egyszer ott volt. Soha nem feleli amit ottan hallott. Mert nincs olyan ének, nincsen olyan zene, mi a madárhanggal versenyezhet. Mindegyik madaram iskolázott hangú. Tiszán csengő, mely kitaró dallamú. Mindezeket nemcsak hirdetésben adom. Jótállást minderről magamra vállalom. Nem létezhet, hogy a vevőt én nálam kár érje. Kérem a rendelvényeket az alanti címre AGOSTON ISTVÁN kanári madár tenyésztő DEBRECEN Péterfia-utca 26. szám. Enekes kanárik drjba 7, 8, 10, 11, 12 frt, nőtényes drjba 1 frt 50 kr. és 2 frt. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 1141.

Fajkutyák.

Ajánljuk kitűnő vizsla, kopó, vad-disznós és borzebeket, nyersen és idomítva; továbbá óriás szent-bernátégyi, ujfundlandi, döggek, orosz agarak, skóciai juhász-kutyák, magyar komondorok, uszkárok, törpe ebek és kitűnő patkányirtókat, angoramacskákat, óriás füles baglyokat, élő és kítőmött vadak, diszgalambok, madarak; fajba romfi, óriás lud, kacska, pulyka és tyukfajok, méhek és felszerelések, állattenyésztési eszközök, állattápszert készítményeket, állatokat gondozásra, nevelésre és gyógykezelésre előfokunk, cseréket és vételeket kűtünk. Árjegyzéket bérmentve küld: Diána-telep, Tar, Heves megye. 1078.

B. Bak Lajos

Ó csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szallítója és az aranykoronás keresztbíró . . . tokosa . . .

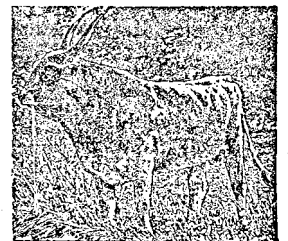
műbútor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt.

Alapított 1869-ben. 1039.

Birtokok eladók.

240 holdas birtok Dánoson, primissimo szántó, 10 szobás gyönyörű kastélyval 110.000 forintért. 325 Tata mellett 65.000 forintért. 660 Esztergom mellett, mind prima szántó, 600 hold ára 160.000 forintért. 600 Kis-Körös mellett, szántó, ára 72.000 forintért. 375 Zalamegyében, ebből 140 szántó, többi legelő, 30.000 forintért. 39 Dunaföldvár mellett, ebből 24 hold szőlő, többi szántó, 15.000 forintért. 518 Veszprémmegyében, ebből 188 szántó, 51 öntözhető rét, a többi legelő és erdő 60.000 forintért. 350 Pestmegyében, Tass mellett, ebből 250 szántó, többi kaszáló, köztűt buzatermőföld, gyönyörű kastélyval és parkkal, ára 70.000 forint. 400 Rác-Almás mellett, mind prima szántó 85.000 forintért. 300 Szatmármegyében, mind szántó 40.000 forintért. 1150 Kassa mellett, melyből 765 szántó, többi erdő és legelő 225.000 forintért. 216 Hegyes-Halom mellett, valamennyi prima szántó 44.000 forintért. 240 Hatvan mellett, melyből 12 szőlő, 12 dohánycsemeté, többi szántó, gyönyörű kastélyval 65.000 forintért. 960 Abaújmegyében, melyből 720 szántó, a többi kétszer használatos rét 120.000 forintért. 156 Szatmármegye, valamennyi szántó 25.000 forintért. 321 Szilágymegye, melyből 280 szántó, 24.000 forintért. 91 Turóc megye, mind szántó 14 ezer forintért. 450 Léva mellett, 370 prima szántó 80.000 forintért. 115 Nagy-Bánya mellett valamennyi prima szántó, gyönyörű belsőség, urilakkal 22.000 forintért. 140 Kolozsvár mellett, prima szántó, gyönyörű urilakkal 30.000 forintért. 164 Tisza-Földvár mellett, valamennyi prima szántó, 8 hold dohánycsemetével 46.000 forintért. 70 Dicső-Sz. Márton közelében, gyönyörű belsőséggel 8500 forintért. 65 Monor mellett, prima szántó 16.000 forintért. 92 Bács-Almás, melyből termékes szőlő 46, a többi jó szántó 50.000 forintért. 220 Kolozsmegye, melyből 165 szántó, többi legelő 32.000 forintért. 312 Fülöpszállás mellett, melyből 90 szántó, többi rét 42.000 forintért. 1000 Gyöngyös-Pata mellett, 500 hold szántó, többi legelő 140.000 forintért. 93 Déva mellett, valamennyi prima szántó, gyönyörű urilakkal, gazdasági épületekkel, élő- és holt felszereléssel, ritka alkalmi vétel 15.000 forintért sürgősen eladó. 200 Balaton mellett, közvetlen, melyből 90 öntözhető rét, 9 szőlő, a többi primissimo szántó, halászzal, 12 szobás kastélyval 140.000 forintért. 500 Szatmármegyében, valamennyi szántó 60.000 forintért. 201 Mezőhegyes mellett, tisztán mind öntözhető rét 90.000 forintért. 145 Kis-Körös mellett, melyből 40 szántó, 9 szőlő 15 ezer forintért. 520 Győr mellett, közvetlen, teljes humus 40 szántó, 38 rét, 12 belsőség 7 szobás kastélyval 110 ezer forintért. 300 Pestmegyében, Dabas mellett, prima szántó, szép kastélyval 100.000 forintért. 70 Tóvis mellett, prima szántó urilakkal 27.000 forintért. 270 Szilágymegyében, prima szántó, 22 hold belsőséggel 32.000 forintért. 168 Zalamegyében, 6 szobás urilakkal 27.000 forint. 110 közel Váchoz, prima szántó 16.000 forint több tagban. 95 Nórádmegyében, 5 szobás urilakkal, teljesen felszerelve 1900 forintért. 211 Balassa-Gyarmat mellett, szántóval urilak-

kal 32.000 forintért. 130 Szikszó mellett, prima szántó urilakkal 25.000 forintért. 113 Pestmegye, melyből 50 nyolc éves szőlő, többi szántó 45.000 forintért. 60 Kerepes mellett, prima szántó urilakkal 25.000 forintért. 230 Lugos mellett, prima szántó 50.000 forintért. 70 Termesmegye, mind szántó 11.000 frt. 350 Munkács mellett, kitűnő szántó, szép kastélyval és parkkal 100.000 forintért. 105 Komárom mellett, élő- és holt felszereléssel 32.000 forintért. 403 Pozsonymegyében, szántó, holdja 300 forint. 180 Kisujszállás mellett, teljes humus eladó. 328 Szolnok mellett, legkittűnőbb buzatermőföld, valamennyi szántó. 20 hold dohánycsemetével, urilakkal, holdankint 400 forintért. 1060 Trencsénmegyében, 644 szántó, többi legelő, teljesen felszerelve 80.000 forintért. 321 Uj-Szász mellett, mint szántó, holdankint 200 forintért. 315 Vác mellett, szántó, 10 szobás kastélyval 70.000 forintért eladó. Csakis választékosan ellátott levelekre válaszolhatik. Bővebbet Niemetz Gyula birtokok adásvételi irodája. Budapesten, Rökk Szilárd-utca 22. Konvertálások Magyarország bármely helyén fekvő földbirtokokra 4700%-os törlesztéses kölcsön 8 nap leforgása alatt eszközöltek. 1138.

A Gróf Lázár Imre ur Mező erkedi gazdaságában 6 drb. 2—3 éves tiszta erdélyi magyar faj, díjazott apától származott Tenyész-bika eladó, értekezhetni Farkas Árpád gazdatisztel u. p. Teke. 1153.

Sovány és hizott sertések legjobb értékesítésére alánljuk Bauer B. Gyula céget Budapest, VIII. kerepesi-út 73., ki levélbeli megkeresésekre mindenkor díjtalanul szívesen válaszol. 1046.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával 400.000—K.
Alapítványok 1268.120—K.
Tartalékok 190.400-30—K.

Osszesen 1,858.520-30 K.

Első évi felesleg 90.349—K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványval és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

Földbirtokosok,

gazdák és raktárvállalatok stb. figyelmébe. Ausztria-Magyarországon általam bevezetett s mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsönző intézet

ajánl igen csekély kölcsön díj mellett 96 □ mtr. és 48 □ mtr. nagyságu telített

kazal ponyvákat,

mezei termékek és vasuti waggonok betakarásához, továbbá 12 □ mtr. nagyságu, behordáshoz alkalmas **szekrényponyvákat**, miáltal saját ponyvák költséges beszerzése megtakaríttatik. Ugyiszintén

zsákok is kölcsönöztetnek

igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyanitt legolcsóbban szereshetők be új és használt

telített ponyvák,

valamint **szekérponyvák** 7 korona és 9 korona, **varrás nélkül** egy daraból szöve **csinvat ponyvák** 16 korona, továbbá új és használt

zsákok

minden nemben, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Legolcsóbb beszerzési forrás.

Elsőrendü lópokrócok.

Ocska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételik.

NAGEL ADOLF

Budapest, V., Arany János-utca 12. sz. 1070

Telefon 35—92.

Sürgöny-czim: Nagel Adolf, Budapest.

DR. WÁGNER ÉS TÁRSAI

egyesült gyárak, mint betéti társaság.

Budapest, IX. Tinódy-u. 3.

Bécs XVIII.

Ajánlják fölülmulhatatlan

BORSZIVATTYUIKAT,

szabadal. „UNICUM“ phylloxera fecskendőiket

és az összes

1020

PINGZEFELSZERELÉSI CZIKKEKET,

legolcsóbb árak mellett, a legmegbízhatóbb kivitelben.

Első bpesti stanniol és fémkupakgyár

házánkban új iparág.

Jégyártó- és hűtőgépek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

KÓNYA SÁNDOR Kolozsvár,

Mátyás király-tér 9. szám.

Fűszer és csemegeüzletében

a legnagyobb választékban kaphatók a legkeresettebb **ásványvizek, borok, pezsgők, likörök, cognac és rumok, fűszerek, csemegék, conservek, déli gyümölcsök, csokoládék, cukorkák, sajtok**, valamint mindenféle különlegességek, melyek a legkényesebb igényeket is kielégítik.

1 liter denaturált szesz 32 fillér.

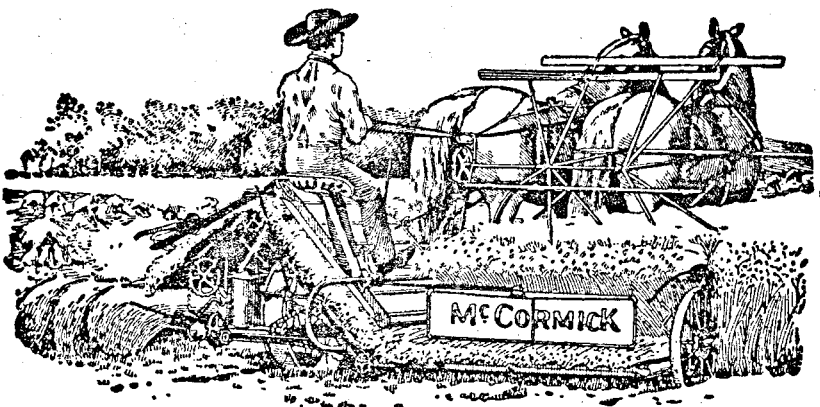
1157

Mc. Cormick Harvesting Machine Company

(Chicagói aratógépgyár.)

KNECHT J. E., igazgató.

BUDAPEST, V., Váczi-út 30.

Gyártmányok: Kéveköttőgép, „DAISY“ marókrakó aratógép, fűkaszalógép, szénagyűjtő gereblye és „MANILA“ kéveköttőfonal gyártmányal.

Évi gyártmány 362.000 gép.

Katalogusok ingyen és bérmentve.

Vezérképviselő: HIRSCHFELD KÁROLY Kolozsvárt.

1097

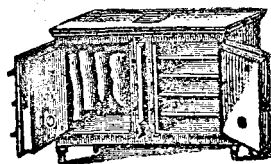
Alapított 1873.

Alapított 1873

Ajánlom szabadalmazott

1133

Jéghűtőim,

melyek igen takarékos, ég-medenczével vannak felszerelve. Hentes üzletek, tej-elárusítók és privát házaknak igen alkalmas. Raktáron áll 20 krtól 400 koronáig.

— Árjegyzék bérmentve. —

Seemann J. Lakatos, tizedes-mérleg, fuvó és hűtő készítő Kolozsvárt, nagymalom-u. 20.

Fogászati

müterem:

ROSENFELD ESZTER

fogászati műterme 1154.

KOLOZSVÁRT

Wesselényi Miklós-utca 20. sz.

Fontos minden cséplőgéptulajdonosnak!!

Uj törekrosta vaslemezből cséplőgépekhez!

Graepel Hugó gépgyáros szabadalma Budapest, V. Váczi-út 40—46.

Nincs többé magveszteség. A rosta ára rövid idő alatt megtérül a magnyereség által.

Legjobb sikerrel kipróbálva. Részletes leírás minden érdeklődőnek küldetik.

Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldeni és ha nem felel meg, visszafogadni.

Felvilágosítást ad és megrendeléseket fölvesz az „Erdélyi Kereskedelmi Társaság“ is

Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz.

1066.

